15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1995, ՈՒՐԲԱԹ # 241 (995)

Ազգ

Azg
armenian daily

Դուդաեւականները գրավեցին Գուդեր...ը եւ Ուրուսը

Երեկ 600-ից ավել դուդաեւականներ հանկարծ ու ծանր մարտերից հետո գրավեցին Չեչնիայի երկրորդ մեծ քաղաքը՝ Գուդերմեսը, իսկ այնուհետեւ զարգացնելով հարձակումը՝ Ուրուսը: Վերջին պաշտոնական տվյալների համաձայն, Ռուսաստանի զինված ուժերը միայն Գուդերմեսի համար մղված մարտերում կորցրին ավելի քան 10 զինծառայող, իսկ 40-ից ավելին վիրավորվեցին: Կորուստներն ավելի շատ են Ուրուսի համար մղվող մարտերում, որտեղ ՌԴ զինծառայողների վճռականությամբ, համակենտրոնացված են հակառակորդի մեծ քանակությամբ զինուժ եւ ռազմական տեխնիկա: Թուրքյունը ավել է նաեւ Գրոզնիում, որտեղ ընտրական տեղամասերից մեկում հայտնաբերվեց եւ վնասազերծվեց մեծ հզորության ական: Իրադրության լարումն առավել հատկապես սաստկանում է ընտրությունների ընթացքը Չեչնիայում:

Երեկ, օրվա երկրորդ կեսին չեչենական կողմի պահանջով ԵԱՀԿ-ի վերջին ղեկավարը հեռացավ Գրոզնուց: ■

ԱՅՍՕՐ

ՀՀ նախագահը Հնդկաստանում

Պաշտոնական այցով դեկտեմբերի 13-ին Հնդկաստան ժամանած ՀՀ պատվիրակությանը՝ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի գլխավորությամբ, երկրի օդանավակայանում դիմավորել են Հնդկաստանի արտաքին կապերի պետ նախարար Սալման Խուրշիդը, պաշտոնական այլ անձինք: Ինչպես հայտնում է ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից, ընդունելության հանդիսավոր արարողությունից հետո պատվիրակությունը մեկնել է Ռաշտրապատի Բհավան պալատը: Օդանավակայանից պալատ ընկած ճանապարհին փակցված էին Հայաստանի եւ Հնդկաստանի պետական դրոշները, ՀՀ նախագահի մեծադիր լուսանկարները: Այսօր՝ դեկտեմբերի 14-ին Հնդկաստանի նախագահ Շանկեր Դայալ Շարմայի եւ վարչապետ Նարասիմհա Ռաոյի կողմից նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի պատվին կազմակերպվել է պաշտոնական ընդունելություն, որի ընթացքում հնչել են երկու երկրների պետական օրհներգերը: Տեղի է ունեցել կարճատեւ զրույց ՀՀ նախագահի եւ Հնդկաստանի նախագահի միջեւ, որին մասնակցել է ՀՀ արտաքին գործերի նախարար Վահան Փափազյանը: Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հանդիպել է նաեւ Հնդկաստանի վարչապետ Նարասիմհա Ռաոյի հետ: Զրույցի ընթացքում, որն անցել է ջերմ եւ գործնական մթնոլորտում, քննարկվել են երկու երկրների համագործակցության զարգացմանը առնչվող հարցեր: Նույն օրը տեղի է ունեցել նաեւ հայ-հնդկական համատեղ փաստաթղթերի ստորագրման արարողությունը: Հայաստանի եւ Հնդկաստանի նախագահները ստորագրել են երկու երկրների բարեկամության եւ համագործակցության վերաբերյալ պայմանագիր: Ստորագրվել են նաեւ մի շարք համաձայնագրեր երկու երկրների միջեւ մշակույթի, սպորտի, կրթության, տուրիզմի եւ լրատվության միջոցների, ինչպես նաեւ տեխնիկական եւ տնտեսական համագործակցության վերաբերյալ: Հայաստանի նախագահը հանդիպումներ է ունեցել նաեւ Հնդկաստանի խորհրդարանի խոսնակների, փոխնախագահի հետ: Դեկտեմբերի 14-ին Հնդկաստանի վարչապետի անունից ՀՀ նախագահի պատվին տրվել է ճաշկերույթ: Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի պաշտոնական այցը Հնդկաստան շարունակվում է:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Շահերի փոխզիջում

Վանո Սիրադեղյանը վերջին ճակատամարտում պարտվեց

ՆԱԻՐԱ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ

ԱԺ-ի դեկտեմբերի 14-ի առավոտյան նիստում տեղական ինքնակառավարման, տարածքային կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների հարաբերությունների կարգավորման անցումային դրույթների օրենքի նախագիծը ներկայացնող ԱԺ պետաիրավական հանձնաժողովի նախագահ Էդվարդ Եգորյանը կանոնակարգի համաձայն մեկ ժամ ընդմիջում էր խնդրել: Ըստ որոշ լուրերի այդ ընդմիջումը «օգտագործվել է» ոչ միայն վերոհիշյալ հանձնաժողովի նիստի հրավիրման, այլեւ «Հանրապետություն» միավորման խորհրդակցության համար: Հավանաբար այդ նիստերի ընթացքում էլ վերջնականապես հստակեցվել են միավորման ընդունելիք պարտադիր ուղղումները (սույն օրենքի նախագծի եւ բյուջեի շուրջ):

Ընդմիջումից հետո Էդ. Եգորյանը ԱԺ-ին ներկայացրեց վերոհիշյալ օրենքի նախագծի շուրջ կատարված փոփոխությունները: Փոփոխության ենթարկված առաջին հոդվածի վերջնական տեքստն այսպիսին է. «Մինչեւ տեղական ինքնակառավարման մասին օրենքի ընդունումը եւ տեղական ինքնակառավարման նոր մարմինների կազմավորումը պատգամավորների գյուղական ու քաղաքային խորհուրդները եւ նրանց գործադիր մարմինները **շարունակում են իրականացնել օրենքով սահմանված լիազորությունները**»: Մեր կողմից ընդգծված հատվածը, ենթադրում ենք, որ կարող է առաջ բերել վերոհիշյալ մարմինների լիազորությունների փոփոխություն ըստ նպատակահարմարության: Օրենքի նախագծում ավելացել է մի ամբողջ հոդված, այն է. «Սահմանադրությամբ սահմանված տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները նշանակել 1996 թ. նոյեմբերի 10-ին»:

Ներկայացնելով այս փոփոխությունները, զեկուցողը Էդ. Եգորյանը, իր բազում պաշտոնական նախադասություններից մեկն արտասանեց: Նա ուղղակիորեն ընդգծեց, որ «իրենց ծառայությունները պետությանը (պետությա՞նը - Ն. Մ.) մատուցած գործկոմի նախագահները որեւէ պրոբլեմ չեն ունենա»: Դրանով իսկ դավիճում նստած գործկոմի նախագահ պատգամավորների համար պարզ դարձավ, որ իրենց պաշտոնին վտանգ չի սպառնա օրենքի նախագծի ընդունումից հետո: Դրանից հետո քվեարկության պատկերը հետեւյալ տեսքն ընդունեց՝ կողմ 113, դեմ 20, ձեռնպահ 8: Դեմ են քվեարկել Կոմկուսը, ԱԻՄ-ը, ԱԺՄ-ն, «Շամիրամը»:

«Տեղական ինքնակառավարման, տարածքային կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների հարաբերությունների կարգավորման մասին անցումային դրույթներ» կոչվող օրենքը, ըստ էության, կարող չունի համայնքային (մունիցիպալ) ուսիկանության եւ ՆԳՆ-ի հետ, բայց այս օրենքի քվեարկության արդյունքները նշանակում են, որ «Հանրապետություն» միավորումը եւ համապատասխանաբար ՀՀՇ վերնախավը բազում հայտ եւ հեռանդականորեն իրականացնում են ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանին մեկուսացնելու քաղաքականությունը: ՀՀՇ-ի նման վճռականությունը հիմք է տալիս են քայրելու, որ այդ «գործընթացից» հավանաբար անմասն չէ նաեւ ՀՀ նախագահը:

Այս ներքին իրադարձության մեջ աշխատում է սփերում մնալ հանրապետության ազդեցիկ քաղաքական դեմքերից մեկը՝ ԱԺ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը:

Մնում է զգացվում այս օրենքի ընդունումը համարել ներքին փոխզիջում: Եթե անգամ սա փոխզիջում էր, ապա միայն շահերի շուրջ, իրականում սա ընդհանուր ճակատի ստեղծում էր ՆԳՆ-ի դեմ:

Փաստորեն Վանո Սիրադեղյանը վերջին ճակատամարտում պարտություն կրեց:

Տես # էջ 2

ՆԻԿՈՍԻԱ

Արամ Ա կաթողիկոսը ժամանեց Կիպրոս

ՆԻԿՈՍԻԱ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ: Կիպրոսի անգլիատառ Cyprus Weekly շաբաթաթերթի խմբագիր Ջորջ Տեր-Բարթողը «Ազգին» տեղեկացնում է, որ այսօր պաշտոնական եւ հովվապետական այցով Կիպրոս է ժամանել Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն: Լառնակայի օդանավակայանում պաշտոնապես ընդունվելուց հետո նա Կիպրոսում հայ եկեղեցու կաթողիկոսական փոխանորդ Եղիշե ծայրագույն վարդապետ Մանջիկյանի եւ Կիպրոսի խորհրդարանում հայ համայնքի ներկայացուցիչ Պետրոս Գալայճյանի ուղեկցությամբ այցելել է Կիպրոսի հայոց ազգային եկեղեցու առաջնորդանիստ կենտրոն, որտեղ ընդունվել է առաջնորդի՝ Երվանդ արքեպիսկոպոսի կողմից եւ ջերմ զրույց է ունեցել նրա հետ: Այնուհետեւ Արամ Ա կաթողիկոսը պաշտոնական այց է կատարել Կիպրոսում Լիբանանի դեսպան Ջեյրան Ջեյյանին, որից հետո այցելել է Նարեկ ազգային վարժարան եւ Մելգոնյան կրթ. հաստատություն: Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսը վաղը (ուրբաթ) կընդունվի Կիպրոսի հանրապետության նախագահ Գլաֆկոս Քլերիդեսի կողմից եւ կունենա նաեւ այլ հանդիպումներ համայնքային հաստատությունների ու մարմինների հետ: Կիրակի օրը կաթողիկոսը կօծի Գալաճյան հիմնադրության կողմից կառուցված Սուրբ Փրկիչ նոր տաճարը:

Այցի մասին ավելի հանգամանալից մեր առաջիկա համարում:

Ռասայական հուզումներ Լոնդոնում

ԼՈՆԴՈՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՆՈՐՈՍՏԻ: Անգամ գիշեր բռնությամբ եւ ջարդարարությամբ ուղեկցված խժդժություններ տեղի ունեցան Լոնդոնի հարավային Բրիքստոնում, որտեղ ապրում են առավելապես սեւամորթներ: Հուզումների համար առիթ էր ծառայել ոստիկանական տեղամասում ձերբակալվածներից մեկի մահը: Խժդժությունների մասնակիցները ջարդեցին եւ հրկիզեցին մեքենաներ, կողոպտեցին խանութներ: Ծանր վիրավորվեց 13 մարդ, այդ թվում 3 ոստիկան: Այս հուզումները գրեթե ստույգ կրկնությունն են այն իրադարձությունների, որոնցից սկսվել էին Բրիքստոնի 1981 եւ 1985 թթ. ռասայական մեծ խռովությունները: Այն ժամանակվա պես հուզումների իրական պատճառը Լոնդոնի սեւամորթ բնակչության խիստ դժգոհությունն էր գործազրկությունից եւ ոստիկանության ցեղասպանական տրամադրություններից:

«ԴՐՈ» ԳՈՐԾ

Փաստաբանները արձանագրություններում հակասություններ են հայտնաբերում

Խուզարկությամբ առգրավված դիսկետների քանակը չի համընկնում զննման ժամանակ առկա դիսկետների քանակին, նման եզրահանգման են եկան փաստաբանները «Դրո» գործին կցված արձանագրությունների ծանոթանալիս: Զննման ժամանակ դիսկետների թվաքանակի եւական փոփոխություն էր արձանագրվել, դրանց թիվն ավելացել էր 93-ով: Մինչ այդ ընթերցված խուզարկության արձանագրությունից տեղեկացանք, որ դիսկետներն անունց փաթեթավորման ու կնքվելու լցվել են արկղերի մեջ: Ըստ Ա. Արծրունու, զննումը նույնպես ամբողջական չէ. «չկան ֆայլերի անունները»: «Ոչ ոք չի կարող երաշխավորել, որ օրենքի կողմից խախտումով առգրավված դիսկետներում բովանդակային փոփոխություններ չեն կատարվել», այսպիսին էր փաստաբանների հետեւությունը:

Հաջորդ փուլի հարցը Հրանտ Մարգարյանի զենք կրելու արտոնագրին էր վերաբերում: Գործի նյութերն այդ առումով խիստ հակասական էին: Փաստաբան Ռ. Սահակյանը ծրագրավորական տեսանկյունից անընդունելի համարեց Հ. Մարգարյանի զենք կրելու վերաբերյալ գործին կցված տեղեկանքը: Ըստ նրա, գործին պետք է ամրագրվեր նախաքննական մարմնի հարցումին ի պատասխան ԼՂՀ Ազգային բանակի հրամանատար Սամվել Բաբայանի տեղեկանքը, որն արդարացնում է Հ. Մարգարյանին, եւ ոչ թե տեղեկանք այդ պաշտոնյանին ստանալու մասին: «Հրամանատարի պաշտոնյանի կրկնօրինակը ՀՅԴ-ի տրամադրության տակ է եւ նրանք կներկայացնեն, երբ պահը գա», տեղեկացրեց փաստաբանը:

Այս միջնորդեց ՀՀ դատախազությունից պահանջել եւ իրական գործին կցել պատասխանի կրկնօրինակը: Կոլեգիան բավարարեց փաստաբանի միջնորդությունը, սակայն կարճ ժամանակ անց ընթերցվեց Սամվել Բաբայանի ստորագրությամբ մեկ այլ փաստաթուղթ, որով Հ. Մարգարյանը Լեռնային Ղարաբաղում իբրեւ մասնակարարող չի ճանաչվում եւ նրան զենք կրելու վկայական չի տրվել: Ի պատասխան Ռուբեն Սահակյանը ներկայացրեց երկրորդ միջնորդությունը գործին կցել երկու այլ փաստաթուղթ, որոնց մասին հիշատակվում է գործի նյութերում, սակայն հասցեներում տեղ չեն գտել: Փաստաբանը համոզված է, որ դրանք կօգնեն պարզաբանելու, թե երբ է տրվել երկրորդ տեղեկանքը:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Փարիզում ստորագրվեց Բոսնիա-Հերցեգովինայում խաղաղության վերահաստատման պայմանագիրը

Երեկ Ֆրանսիայի նախագահական նստավայրում Սերբիայի, Բոսնիա-Հերցեգովինայի եւ Խորվաթիայի ղեկավարները հանդիսավոր պայմաններում ստորագրեցին Բոսնիա-Հերցեգովինայում խաղաղության վերահաստատման եզրափակիչ պայմանագիրը: Ստորագրման արարողությանը կողմերից բացի մասնակցում էին նաեւ Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը, ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը, ՌԴ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը, Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը եւ Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Կոլը: Բացի վերոհիշյալ փաստաթղթերից Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետության եւ Բոսնիայի ղեկավարները ավելի ուշ կստորագրեն փոխադարձ ճանաչման համաձայնագիր:

Բոսնիայում իրականացվելիք ռազմական միջոցառումների ծրագիրը կհաստատվի դեկտեմբերի 15-ին ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի կողմից համապատասխան բանաձեւի ընդունումից հետո: Համաձայն այդ ծրագրի, խաղաղարար ուժերը կտեղակայվեն հետեւյալ կերպ՝ Ամերիկյան զորքերը ռուսական եւ սկանդինավյան երկրների զորամիավորումների հետ տեղաբաշխվելու են Բոսնիայի հյուսիս-արեւելքում, ֆրանսիականը՝ դիրքեր կգրավի հարավ-արեւելքում, բրիտանացիները, հոլանդացիների ու չեխերի հետ դիրքեր կգրավեն արեւմուտքում: Բոսնիայի խաղաղության վերահաստատման գործում իրենց մասնակցությունը կունենան նաեւ միջազգային մի շարք կազմակերպություններ՝ փախստականների հարցերով կզբաղվեն ՄԱԿ-ի համապատասխան կազմակերպությունները, ընտրությունների անցկացման եւ պետական կառույցների ստեղծման հարցում՝ Եվրոպայի համագործակցության ու անվտանգության խորհուրդը, իսկ Եվրախորհուրդը կհետեւի մարդկանց եւ ազգային փոքրամասնությունների իրավունքների պահպանմանը:

Վ. Բ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Շահերի փոխզիջում.

Վանո Սիրադեղյանը վերջին ճակատամարտում պարտվեց

Սկիզբը էջ 1

ԱԺ-ի դեկտեմբերի 14-ի արտահերթ նիստի օրակարգի վերջին հարցը ՀՀ 1996 թ. պետական բյուջեի մասին օրենքի նախագիծն էր, որում կատարված փոփոխությունները ներկայացրեց ՀՀ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը։

Այնուհետեւ ելույթ ունեցավ ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը։ Նա նշեց, որ այս ելույթը առիթ է մեկնաբանելու ՀՀ սոցիալ-տնտեսական ծրագրերը։ Նա նկատեց, որ Հայաստանը մի երկիր է, որը չունի բնական ռեսուրսներ, ուստի եւ այդ երկիրը իրավունք չունի իր տնտեսավարող սուբյեկտներին ազատություն չտալ։ Նա ավելացրեց, որ մասնավոր սեփականության ինստիտուտը պետք է զարգացնել եւ «որքան շուտ, այնքան՝ լավ»։ «Մասնավոր սեփականությունը բերում է պետության զարգացման»։ Վարչապետը այն համոզմունքն արտահայտեց, որ մասնավոր սեփականատերը ավելի կարգապահ կլինի պետության հանդեպ իր պարտավորության ժամանակ՝ հարկեր վճարելիս։ «Սակայն ստեղծվող սեփականությունը պաշտպանության կարիք ունի», նշեց վարչապետը։ «Պետք է այնպես անել, որ տնտեսական գործունեության պտղունքը չդառնա մի քանիսի մենաշնորհը», ավելացրեց նա։ Անդրադառնալով էներգետիկայի խնդրին, վարչապետը նույնիսկ քննադատական նախադասություն օգտագործեց, ասելով. «Ոչ ոք այս երկրում ծրի լույս չի ունենում, այլ հարց է, թե այդ փողերն ու՞ր են գնում»։ Թեպետ որոշակի վերապահությամբ այդ նախադասությունը կարելի է «քննադատական» անվանել՝ այնտեղ առկա հարցական նշանի պատճառով։

Անդրադառնալով առողջապահության եւ կրթության ոլորտներին, վարչապետը նշեց, որ դրանք «բարեփոխումների» չեն ենթարկվել, եւ այս ոլորտներն արմատական բարեփոխումների կարիք ունեն։ «Բյուջեի ծախսային մասը ցույց է տալիս, որ այդ բյուջեն միմիայն սոցիալական ուղղվածություն ունի», ընդգծեց պրն Բագրատյանը։ Նա նաեւ նկատեց, որ «մեզ չի հաջողվում որակապես բարձրացնել մարդկանց սոցիալական դրությունը նաեւ 1996 թ.»։ Իսկ ինչ վերաբերում է կառավարության սոցիալական քաղաքականության շուրջ եղած մեղադրանքներին, ապա վարչապետի գնահատականը միանշանակ էր. «Չպետք է լինել վատ սոցիալիստից էլ վատ սոցիալիստ»։

«Ազատական տնտեսությունն այլընտրանք չունի», հայտարարեց վարչապետը։ «Չի կարելի թույլ տալ, որ տնտեսական ոլորտն ամբողջությամբ կլանվի քաղաքականության կողմից», ավելացրեց նա։

Երեկվա ելույթում վարչապետը հանդես էր գալիս որպես անձնկուն բարեփոխիչ, ինչը միանգամայն ողջունելի է, սակայն հենց նրա ելույթի հետ կապված որոշ հարցեր են առաջանում. 1. տնտեսական բարեփոխումներ իրականացնելիս պետությունն իրավունք ունի՞ արդյոք ծգմելու սոցիալական ոլորտը, անտեսելու սոցիալական քաղաքականությունը, 2. ո՞վ կամ ովքե՞ր են Հայաստանում «քաղաքականացնում տնտեսությունը», 3. տնտեսական բարեփոխումներն իրականացնելիս ինչո՞ւ է այսպես աննախադեպ փոքրանում ազգային ունեցվածքը եւ ո՞վ է դրա համար պատասխան տալու, 4. ե՞րբ է իրականանալու վարչապետի՝ նախորդ տարում հիշատակած «առանց ճեղքվածքի բյուջե» հասկացությունը։

Վարչապետի ելույթից հետո բյուջեի նախագիծն ամբողջությամբ դրվեց քվեարկության եւ 133 «կողմով» հաստատվեց 1996 թ. պետական բյուջեն («դեմ» էին քվեարկել 12 պատգամավոր)։

Նիստի ավարտից հետո «Բարեփոխումներ» պատգամավորական խմբի նախագահ Արմեն Մարտիրոսյանին հարցրեցինք, թե ինչպե՞ս է քվեարկել իր խումբը, նա պատասխանեց՝ խառը։ Սակայն մեր «ուսումնասիրությունների համաձայն»՝ այդ խմբի պատգամավորներից որեւէ մեկը բյուջեի նախագծին «դեմ» չի քվեարկել։

Այնուհետեւ ԱԺ-ի միջանցքում «հաղթանակած» վարչապետին շնորհավորում էին պատգամավորները, նաեւ նրանք, ովքեր ժամանակ առաջ վարչապետի կողքով անցնելիս մտազբաղ տեսք էին ընդունում՝ չբարեւելու համար։ Վարչապետին ասում էին հիմնականում «լավ, շատ լավ ելույթ ունեցաք» բովանդակությամբ նախադասություններ, իսկ պատգամավորներից մեկը նույնիսկ խիստ շռայլ գտնվեց իր գովեստում, երբ վարչապետի եւ կառավարության այլ անդամների շրջապատում նկատեց. «Այսքան փողեր հաստատեցինք, դե հիմա ծախսեք ու ծախսեք»։

ԵՐԵՎԱՆ

Կանանց հանրապետական խորհուրդը ներկայացնում է եռամյա գործողությունների ծրագիրը

«Պեկինյան համաժողովը միայն գործողությունների սկիզբն էր, որից հետո Հայաստանի կանանց համար շարժման մի նոր փուլ է սկսվում», կանանց հանրապետական խորհրդում դեկտեմբերի 14-ին հրավիրված մամլո ասուլիսում հայտնեց խորհրդի նախագահ Նորա Հակոբյանը։ Առաջնորդվելով «Աշխարհին նայենք կանանց աչքերով» պեկինյան կարգախոսով, կանանց հանրապետական խորհուրդը եռամյա ժամանակաշրջանում մշակել է հետագա գործունեության հիմնական ուղղությունները՝ հիմք ունենալով ՄԱԿ-ի ամրագրած այն 12 թեզիսները, որոնք կազմեցին կանանց համաշխարհային 4-րդ խորհրդաժողովի առանցքը։ Կրթության, առողջապահության, կանանց համար աշխատատեղերի ստեղծման, գյուղի կանանց իրավիճակի, կանանց հանդեպ բռնությունների եւ մյուս թեզերի վերաբերյալ խորհուրդը մշակել է իր մտադրությունը, որն հերթեւ պահանջ պատրաստվում են ներկայացնել իշխանության բոլոր օղակներին՝ նախագահական ապարատ, Ազգային ժողով, կառավարություն, իսկ նրանցից առաջ՝ 4-րդ իշխանության ներկայացուցիչներին։

Տիկին Հակոբյանը ներկայացրեց գործունեության հիմնական ուղղությունները, որոնցում համադրել են «ազգայինն ու համամարդկայինը»։ Իրականացվելիք ծրագրերից է «Առանց կանանց չկա դեմոկրատիա», որն ուղղված է հանրապետությունում կանանց կարգավիճակի բարձրացմանը պետական մարմինների եւ գործող կուսակցությունների հետ համագործակցաբար։ Երկրորդը «Ֆորում» ծրագիրն է, որի նպատակն է Հայաստանում ուսումնասիրել կանանց վիճակը, դրան համապատասխան մշակել ու կիրառել եռամյա գործողությունների ծրագիրը։ Հաջորդը կանանց վիճակի մասին ճշգրիտ տեղեկատվության հավաքագրումն է ու դրանց հրապարակումը։ Առաջիկա անելիքների թվում կարեւորվեց նաեւ դեռահաս աղջիկների ֆորումի անցկացումը՝ Պեկինի համաժողովի օրինակով։ Խորհրդի փոխնախագահ Սիրա Թոփուզյանը ներկայացրեց սեմինարի նախապատրաստական աշխատանքները, որի մաս է կազմում դեռահաս աղջիկների շրջանակում անցկացված սոցիոլոգիական հետազոտությունը։ Հայտնեց, որ արդյունքները դեռեւս չեն ամփոփվել, սակայն նախնական տվյալները խոսում են այն մասին, որ նրանց 80 տոկոսը պատրաստ չէ անձնազոհության։ Սեմինարը կազմակերպելու համար խորհուրդն ակնկալում է ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի աջակցությունը։

Ս. Պ.

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայկական օդանավերն առայժմ անվտանգ են

Շահեն Պետրոսյանը «վատ երազ էր տեսել» զայրի ավիաաղետների մասին

«Շաբաթը ուրբաթից շուտ եկավ» այսպես բնորոշեց երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում իր խիստ կատարած կանխագուշակումը ՀՀ քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչությունում կառավարության լիազոր ներկայացուցիչ Շահեն Պետրոսյանը։ Նա նկատի ուներ դեռ 3 շաբաթ առաջ Ազգային ժողովում արած իր հայտարարությունը, թե 1996 թվականը նախկին ԽՍՀՄ տարածքում կդառնա ավիացիոն աղետների տարի։ Լրագրողներից մեկի այն հարցին, թե ի՞նչն է հիմք ծառայել նման կանխագուշակումների համար, Շահեն Պետրոսյանը ժպտալով պատասխանեց. «Վատ երազ էի տեսել»։ Իհարկե, վթարներից ոչ ոք ապահովագրված չէ, բայց Շահեն Պետրոսյանը հավաստիացրեց, թե «Հայկական ավիաուղիների» ինքնաթիռներն առայժմ բարվոք վիճակում են։ Հսկայական աշխատանք է տարվում դրանց վերանորոգման եւ նոր ինքնաթիռների ձեռքբերման ուղղությամբ։ Մասնավորապես, արդեն երկու «Բոինգ» գնելու պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել։ Այժմ 5 մլն դոլար է անհրաժեշտ, որպեսզի այդ պայմանագիրն սկսի աշխատել։

Կառավարության լիազոր ներկայացուցիչը նախման հեռանկարային ծրագրերին ծանոթացնելը, խոսեց այն բարեփոխումների մասին, որոնք իրականացվել են քաղաքացիական ավիացիայում։ Առաջին հերթին միմյանցից անջատվել են օդանավակայանների եւ ավիաընկերությունների կառուցվածքները։ Այնուհետեւ, համակարգվել է ՆԳՆ-ի, ԱԱՊՎ-ի, սահմանապահների, ֆինանսների, առողջապահության նախարարությունների, հարկային եւ մաքսային վարչությունների հետ համատեղ իրականացվող աշխատանքները։ Նրա ասելով, ամենակարեւորը ապահովվել է կայունությունը, զրկվել են տարբեր տեսակի «մաֆիոզ» խմբերը, նրանց մի մասը գողության համար պատժվել է։ Դրան հաջորդել է ֆինանսական կայունությունը, որի արդյունքում ՔԱԳՎ-ն «դոտացիոն» կազմակերպությունից դարձել է շահութաբեր։ Օրինակ 1994 թ.-ի բյուջեի հարկերի գծով ապահովման 20 տոկոսը կատարել է ավիացիան։

Այժմ մեծ ուշադրություն է դարձվում անվտանգության խնդիրներին։ Դա էր վկայում նաեւ ասուլիսից առաջ լրագրողների համար կազմակերպված այն փորձը, որ ցույց տվեցին հատուկ նշանակության գնդի առաջապահ մարտիկները՝ չեզոքացնելով այսպես կոչված ահաբեկիչների կողմից գրավված ինքնաթիռը։

Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկից ստացվելիք 23 մլն դոլարով արդեն սկսվում է 80 հազար տոննա ծավալով բեռնահամալիրի կառուցումը, որն ըստ Շահեն Պետրոսյանի շահագործման կհանձնվի 1998-ի սկզբներին։

Հաջորդ ծրագիրը իրականացնելու է բրիտանական SERCO IAL կազմակերպությունը, որը 100 մլն դոլարի սահմաններում պետք է ամբողջությամբ վերակառուցի «Զվարթնոց» օդանավակայանը եւ այն հասցնի 7-Ա կարգավիճակի։ Հունվարի 15-ին Երեւան կժամանի այդ կազմակերպության խորհրդատուների խումբը, որը 35 օր անց կներկայացնի բիզնես պլանը։ Կառավարության ներկայացուցիչը համոզված է, որ Երեւանի օդանավակայանը այդպիսով կդառնա տարածաշրջանի ամենամեծ բեռնափոխադրման կետը Սինգապուրից մինչեւ Արեւմտյան Եվրոպա։ Շահեն Պետրոսյանը կարեւորեց նավթի խնդիրը։ Ստացվում է այնպես, որ ավիացիան դրամ կարողացել է գնել անհրաժեշտ քանակությամբ նավթ, սակայն տեղ հասցնելու դժվարություններ կան։ Դրանք շատ հաճախ առնչվում են սահմանային գոտում տիրող ապօրինությունների հետ, որոնք կապված են կոնկրետ մարդկանց շահերի հետ։ Նրա ասելով, այդ հարցը արդեն լուծվում է։ Շահեն Պետրոսյանը որպես խնդիր նշեց նաեւ ռուս սահմանապահների ներկայությունը, որը պայմանավորված է միջպետական պայմանագրով։ «Դա քաղաքական խնդիր է», ասաց նա, բայց եւ նշեց, որ ռուս սահմանապահների անցկացրած ստուգումները հայկական տարածքում լավ չեն ընդունվում արտասահմանցի հյուրերի կողմից։

Այսօր հայկական ինքնաթիռները շաբաթական 80-ից ավելի չվերթ են կատարում դեպի 32 աշխարհագրական կետ, տարեկան տեղափոխելով մոտ 800 հազար ուղեւոր։ Կատարված կրճատումների արդյունքում մոտ 3000 աշխատակիցներից մնացել են 2000-ը։ Շահեն Պետրոսյանի ասելով, արդեն իսկ նախատեսվում է բարձրացնել օդանավակայանի աշխատակիցների աշխատավարձը։ Թե որքան են այսօր ստանում օդաչուները, նա խուսափեց որեւէ թիվ նշելուց, բայց ասաց. «շատ-շատ են ստանում»։

Վերջին նորություններից մեկն էլ այն էր, որ Ստամբուլ կատարվող չարտերային թռիչքներից հետո, Թուրքիան պատրաստակամություն է հայտնել միջպետական պայմանագրեր կնքել ավիացիայի բնագավառում համագործակցության վերաբերյալ։ Հաջորդ տարի նախատեսվում է նաեւ նոր չվերթներ բացել դեպի Ֆրանկֆուրտ, Վարշավա, Նյու Յորք եւ Պեկին։

ՏԱԹՈՒՐ ԱԼԱՏԹՅԱՆ

Ալավերդին նոր անուն է փնտրում

ԱԼԱՎԵՐԴԻ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Ներկայումս հանրապետության շատ բնակավայրեր փոխում են իրենց անվանումները, ազատվում ոչ հայեցի, անբարեհունչ անուններից։ Շուտով այդ շարքում կարող է լինել նաեւ Ալավերդին։ Քաղխորհրդի գործկոմի անվանափոխության հանձնաժողովը «Լոռի» թերթում հայտարարություն է տվել, որով հարցնում է քաղաքի բնակիչների կարծիքը։ Առաջարկվող անունների թվում են Աստուր, Թումանյան եւ Չորակերտ տարբերակները։

Դադարեցված է կոոպերատիվ բնակարանային շինարարությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Վերջին տարիներին հանրապետությունում ամբողջովին դադարեցվել է կոոպերատիվ բնակարանային շինարարությունը։ Համաձայն ստացված տեղեկատվության, դրա պատճառը պետության կողմից հատկացվող ֆինանսավորման դադարեցումն է։ Եթե նախկինում կոոպերատիվ բնակարանային շինարարության ֆինանսական միջոցների 70 տոկոսը վարկային եղանակով հատկացվում էր պետության կողմից, ապա ներկայումս ֆինանսական ճգնաժամի հետեւանքով՝ նման միջոցների գոյությունը բյուջեում լիովին անտեսվում է։ Նշենք նաեւ, որ զգալի թվով քաղաքացիներ, որոնք ժամանակին մի քանի հազար խորհրդային ռուբլի են հատկացրել կոոպերատիվ բնակարան ստանալու ակնկալիքով, այսօր շինարարության դադարեցման հետեւանքով հայտնվել են խաբված ավանդատուների շարքերում։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 6-րդ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴՈՒԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ինձ եւ ձեւաւորումը ՌՈՒԲԷՆ ՂԱԼՈՒՍՏԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Հայ Գործարարների Ֆորումն իր 12 դեկտեմբեր 1994 թ. Վարչական ժողովում որոշեց մի բարձր մակարդակի միջազգային համաժողով կազմակերպել Երեւանում, ՀՀ կառավարութեան համագործակցութեամբ, որին մեծ հրավիրեն մասնակցելու Արեւմտեան Եվրոպայի, Ամերիկայի, Ճապոնիայի եւ ուրիշ զարգացած երկիրների բարձրաստիճան գործարար մարդիկ, արդիւնաբերական, տեխնիկական, ֆինանսական, բանկային եւ առեւտրական հաստատութիւնների կերողութիւնը մանրամասնօրէն ծրագրելու եւ գործադրելու համար աշխատանքի լծուեց ղեկավարութեամբ նախագահ պրն. Վահէ Ճազմաջեանի եւ ընդհանուր քարտուղար պրն. Ռուբէն Գրիգորեանի: Որոշուեց գործը կատարել մի մասնագիտացած միջազգային համբաւաւոր հաստատութեան օգնութեամբ: Բազմաթիւ այդպիսի ֆրանսիական, ամերիկեան եւ անգլիական հաստատութիւնների հետ կապ հաստատելուց եւ խորհրդակցութիւնից յետոյ որոշուեց անգլիական տիկին Ulrike von Lonski-ի, այցելեց Երեւան եւ ունեցաւ հանդիպումներ ՀՀ փոխնախագահ Գ. Յարութիւնեանի, վարչապետ Հ. Բագրատեանի, արդիւնաբերական նախարար Ա. Սաֆարեանի, ֆինանսական նախարար Լ. Բարխուդարեանի, ԱԺ տնտեսական հարցերի գծով յանձնաժողովի նախագահ Ա. Եղիազարեանի, էկոնոմիկայի փոխնախարար Արմէն Դարբինեանի, Կեդրոնական բանկի նախագահ Բ. Ասատրեանի եւ փոխնախագահ Ա. Դարբինեանի, ղեկավարութեան ունեցած

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Միջազգային համաժողով Երեւանում 1996 մայիսին

Հայ գործարարների ֆորումի նախագահ պրն. Վահե Ճազմաջյանից (Փարիզ) դեկտեմբերի 13-ին մեր ստացած նամակը զարմանք է արտահայտում «Ազգի» դեկտեմբերի 9-ի համարում լույս տեսած «Ներդրումներին նվիրված գիտաժողով 1996 թ. մայիսին» վերնագրով նյութի կապակցությամբ, որտեղ գրել էինք, թե 1996 թ. մայիսին օտարերկրյա ներդրումներին նվիրվելիք գիտաժողովն ու ցուցահանդեսը կազմակերպելու համար պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել ՀՀ կառավարության եւ բրիտանական Ադամ Սմիթ ինստիտուտի միջեւ, այնինչ, գրում է Ֆորումի նախագահը, հիշյալ համաժողովի կազմակերպման նախաձեռնությունը պատկանում է Հայ գործարարների ֆորումին, որի կողմից Ադամ Սմիթ հաստատությունը վարձվել է որպես մասնագիտական խորհրդատու այդ համաժողովի համար, ինչպես պարզվում է ստորեւ լույս տեսնող հաղորդագրությունից: Ճշտելով այս պարագան, ավելացնենք, որ խմբագրությունը ոչ մի մեղք չունի վերոհիշյալ լրատվության նման բովանդակության համար: Մենք այն ստացել էինք ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից եւ փաստորեն հրատարակել այն, մինչ ամբողջական տեքստը լույս էր տեսել «Հայաստանի Հանրապետություն» պաշտոնաթերթի նույն օրվա (դեկտեմբեր 9) համարում:

տնօրէնները:

Հայ Գործարարների Ֆորումի Վարչութիւնը դեկտեմբեր 14, 1994 թ.-ին այս առաջարկը ներկայացրեց ՀՀ վարչապետ պրն. Հ. Բագրատեանին, որը անմիջապէս տուեց իր հաւանութիւնը այս ծրագրի գործադրման համար: Պրն. Բագրատեանի կարգադրութեամբ 1995 թ.-ի յունուարին մի յանձնաժողով կեանքի կոչուեց, բաղկացած 14 բարձրաստիճան անձնաւորութիւններից, պրն. Գագիկ Ծաղիկեանի նախագահութեամբ, համագործակցելու Հայ Գործարարների Ֆորումի հետ կազմակերպելու եւ գործադրելու վերոյիշեալ ծրագիրը:

Ֆորումի 1995 ապրիլ 22-ի Ընդհանուր համագումարում, իր Գործադիր մարմնի կողմից այս համաժողովի կատարողութեամբ ծրագրուած նախագիծը հաստատուեց: Այնուհետեւ Ֆորումի Գործադիր մարմինը իր փարիզեան գրասենեակում միջազգային համաժողովի կազմակերպ Adam Smith Institute-ին վարձել որպէս մասնագիտացած խորհրդատու, այս հաստատութեան ունեցած մեծ փորձառութեան պատճառով: Adam Smith-ը մի համբաւաւոր անգլիական հաստատութիւն է մասնագիտացած տնտեսական միջազգային գիտաժողովներ կազմակերպելու, ինչպէս եւ ղեկավար տնտեսական ծրագրեր մշակելու եւ գործադրելու մէջ: Այս կազմակերպութիւնը որպէս այդպիսին միջազգային համբաւ է ձեռք բերել: Նրանք Արեւմտեան Եվրոպայի եւ նախկին խորհրդային հանրապետութիւնների համար ծրագրել եւ կազմակերպել են համաժողովներ, ինչպէս օրինակ այս տարի Ռուսաստանի, Ուկրաինայի եւ Ադրբեջանի համար:

Նոյեմբեր 1-ին Լոնդոնում Adam Smith-ի հետ վերջնական համաձայնութեան գալուց յետոյ, Ֆորումի նախագահ պրն. Ճազմաջեանը, ընկերակցութեամբ Adam Smith-ի տնօրէն պրն. Mickael Bell եւ նրա օգնականի եւ աշխատակազմի վարչութեան ղեկ. Պ. Ղալթակչեանի, Միջազգային բանկի Հայաստանի ներկայացուցիչ Վ. Ներսիսեանի եւ մի քանի արդիւնաբերական հաստատութիւնների տնօրէնների հետ: Այս հանդիպումների ընթացքում համաժողովի ծրագիրը վերանայուեց եւ վերջնականապէս հաստատուեց: Համաժողովը տեղի կ'ունենայ 8-ից 11 մայիս 1996 Երեւանում:

Ինչպէս այս հաղորդագրութիւնից կը պարզուի եւ որ մի անգամ եւս կ'ուզէինք շեշտել Adam Smith Institute-ը նշանակուած է Ֆորումի կողմի որպէս խորհրդատու եւ որ վերոյիշեալ միջազգային ժողովի կազմակերպութեան նախաձեռնութիւնը պատկանում է Հայ Գործարարների Ֆորումին:

Հայ Գործարարների Ֆորում
ՎԱՀԷ ՃԱԶՄԱՋԵԱՆ,
Նախագահ
ՌՈՒԲԷՆ Ա. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ,
Ընդհանուր քարտուղար

ՍԱՅՐԱՔԱՂԱՔ

Դոլլարի անկման պատճառը հարյուրանոցի փոփոխությո՞ւնն է, թե՞... Ամանորը

[illegible] դեկտեմբերի 14-ին Երեւանի տարադրամի փոխանակման կետերում կրկին նկատվում էր հայկական դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլլարի փոխարժեքի անկում: Հավանական է, որ սլյալ գործընթացը բնավ պայմանավորված չէ ազգային դրամի անվերջ գովազդվող «երկարակյաց» կայունությամբ, քանզի անցնամյա (իսկ վերջերս ամենօրյա) բանկացումները վկայում են ճիշտ հակառակ իրողությունը: Դեկտեմբերի 13-ին սկիզբ առած դոլլարի «արժեզրկման» հետեւանքով երեկ ամերիկյան ազգային տարադրամի գնման փոխարժեքը կազմել է միջին հաշվով 385 դրամ 1 դոլլարի դիմաց: Հիշեցնենք, որ դեռեւս 1995-ի ամռանը կատարված ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանի կանխատեսումների համաձայն, «մինչեւ տարեվերջ [illegible] դրամը կպահպանի իր կայուն վիճակը եւ նույնիսկ առավելագույն անկման դեպքում նրա փոխարժեքը 1 դոլլարի դիմաց չի գերազանցի 470 դրամի սահմանագիծը»: Ինչո՞վ է պայմանավորված դրամի այս աստիճան «առողջացումը», եւ ի՞նչ է սպասվում սլյալ ոլորտում առաջիկա օրերին:

Հարցումների արդյունքում ի հայտ եկավ մեկ պատճառաբանություն, որն, ի դեպ, կապված էր ոչ այնքան ՀՀ ԿԲ-ի գործունեության, որքան «բնակչության զանգվածային անտեղյակության» հետ: Համենայնդեպս, այդ կարծիքին են տարադրամի փոխանակման կետերի աշխատակիցները եւ առանձին գործարար մարդիկ:

Հայտնի է, որ 1996-ից ԱՄՆ-ում նախկին համապատասխան թղթադրամների հետ զուգահեռ, շրջանառության մեջ են դրվելու 100 դոլլար արժողությամբ նորերը:

Պարտադրված էմիսիայի նպատակն է առավելագույն չափով նվազեցնել կեղծ թղթադրամների շրջանառությունը, նշենք, որ միայն ՌԴ շուկայում արձանագրված են ավելի քան 1 մլրդ ընդհանուր արժողությամբ կեղծ 100 դոլլարանոցներ: Նշված է նաեւ մեկ կեղծ հարյուրանոցի ինքնարժեքը 75 «ազնիվ» դոլլար:

Այնուամենայնիվ, [illegible] թղթադրամները մեզ մոտ են լինելու պետականից երկար ժամանակ, «ինչի մասին տեղյակ չեն մեր հայրենակիցները»: Բանկային աշխատակիցների հավաստմամբ նման անտեղյակությունն է հենց այն «խթանը», որը ստիպել է մարդկանց զանգվածային կարգով վաճառքի հանել իրենց մոտ պահվող դոլլարները: Այս ամենի հետեւանքով, ամերիկյան տարադրամի գնման հնարավորությունը առավելագույն նպատակով էլ իջեցվել են դոլլարի եւ հետեւաբար ռուբլու, մարկի, ֆրանկի եւ այլ տարադրամների փոխարժեքները: Երբ ստեղծված խառնաշփոթը շարունակվի նաեւ մոտակա օրերին, ապա հիշյալ աշխատակիցների կարծիքով, զուգահեռաբար կշարունակվի նաեւ դոլլարի հետագա արժեզրկումը:

Բայց եւ այնպես, վաղուց արդեն գաղտնիք չէ եւ անգամ (ում համար բարի, ում համար չար) ավանդույթ են դարձել տարեմուտին նման մանիպուլյացիաները ու տեղաշարժերը: Եվ վերջապես վաղուց էր հայտնի ԱՄՆ-ում սպասվելիք էմիսիայի մասին...

Ա. Կ.

ԴԵՄՔԵՐ

Անդրեյ Սախարովը այլ ճանապարհ ընտրեց

Ակադեմիկոս Անդրեյ Սախարովի ծննդյան 74-րդ տարին նշվեց արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի եւ համագործակցության հայկական ընկերության դահլիճում, ուր երեկ հավաքվել էին հասարակայնության ներկայացուցիչներ, Հայաստանում Ռուսաստանի Դաշնության դեսպանատան աշխատակիցներ: Զրույցի հուշերով հանդես եկած ֆիզիկոս, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ռաֆայել Ղազարյանը ներկայացրեց «ջրածնային ռումբի հոր» կյանքն ու գործունեությունը, մարդու իրավունքների համար նրա մղած պայքարը: Իր իսկ հարցին, թե աշխարհահռչակ ֆիզիկոսը, սոցիալիստական աշխատանքի եռակի հերոսը, Նոբելյան մրցանակի դափնեկիրը ինչու թողեց այդ ամենն ու գնաց մեկ այլ ճանապարհով, որ լի էր փորձություններով ու վիրավորանքներով, պրոֆ. Ռ. Ղազարյանը պատասխանեց, որ նա ցանկանում էր ուղղել մարդկության նկատմամբ թույլ տրված սխալը, որի հետեւանքով վերջինս հայտնվել է «միջուկային թակարդի մեջ» եւ, որ այդ գործում մեղք ունի նաեւ ինքը: Մեծ ծավալի աշխատանք կատարելով խղճի բանտարկյալների ազատ արձակման եւ մարդկանց իրավունքների պաշտպանության համար, Անդրեյ Սախարովը տիկնոջ՝ Ելենա Բոների հետ կանգնած էր Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի արդարացի լուծման դիրքերում:

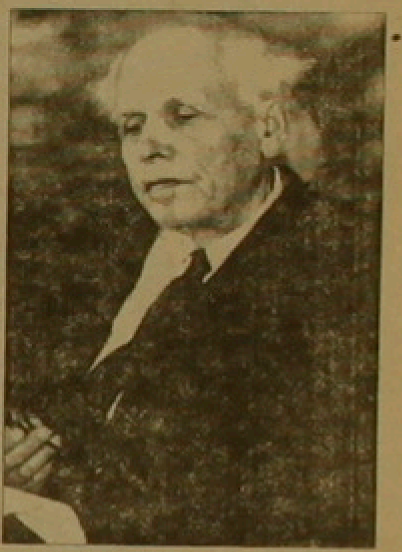

ՅՈՒ. Ս.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Երկու չափ, երկու կշի՞ռ

Վերջերս Ազգային ժողովի նիստերից մեկում, երբ պատգամավորները հարցեր էին ուղղում հանրապետության կառավարության անդամներին, պատգամավորներից մեկը՝ մի հարգարժան տիկին փորձեց իր հարցը տալ ռուսերեն: Ազգային ժողովի նախագահ պրն Բ. Արարքցյանը, ղեկավարվելով կանոնակարգով, առաջարկեց հարցը ձեւակերպել հայերեն: Երբ պատգամավորը հրաժարվեց, Ազգային ժողովը, պահպանելով սահմանված կարգը, չընդառաջեց պատգամավորին: Հանրապետության գերագույն օրգանը՝ Ազգային ժողովը հաստատակամություն հանդես բերեց պետական լեզվի նկատմամբ:

Ինչու եմ գրում այս մասին, երբ այդ գիտեն բոլորը, դիտել են հեռուստատեսային հաղորդումը:

Վերջերս մի խնդրի քննարկման ժամանակ հանրապետության արքեպիսկոպոս հանրապետության գլխավոր արքեպիսկոպոս պրն Հենրիկ Սարգսյանի հետ ստիպված էինք խոսել թարգմանչի միջոցով, որով հետեւ զբաղեցնելով պետական այդ պատասխանատու պաշտոնը, նա չի տիրապետում հանրապետության պետական լեզվին, նիստերը վարում է օտար լեզվով:

Իրոք մնում ենք զարմացած: Եզրակացությունը թողնում ենք ձեզ եւ պատասխանատու պետական այրերին: Մի դեպքում սկզբունքային կեցվածքով պահանջում են պետական լեզվով հարցը տալ, մյուս դեպքում մեզ անհասկանալի եւ անընդունելի պատճառով հանրապետության պետական բարձր եւ պատասխանատու պաշտոն կարող է զբաղեցնել մեկը, որ չի տիրապետում պետական լեզվին:

Ինչպե՞ս հասկանալ:

Ռ. ՏԵՐՅԱՆ,
Հանրապետության մշակույթի վաստակավոր գործիչ

Վանաձորում ջեռուցում չի լինի

Համաձայն «Ձմեռ 95-96» ծրագրի՝ Վանաձորում նախատեսված էր ջեռուցել 627 բնակելի շենք, որի նախապատրաստական աշխատանքների համար պահանջվում էր 78 միլիոն 443 հազար դրամ: Ֆինանսավորումը, ըստ ՀՀ կառավարության որոշման, պետք է իրականացվեր տեղական բյուջեի միջոցների հաշվին: Բնակչության շրջանում կատարվեց հարցում, 250 շենքերի բնակիչներից ընդամենը մեկ շենքի բնակիչներ համաձայնեցին ջեռուցման դիմաց վճարել:

Որոշվեց ջեռուցման նախապատրաստել 350 բնակելի շենք այդ նպատակով հատկացնելով 9 մլն դրամ: Միաժամանակ, հաշվի առնելով բնակչության մեծամասնության անվճարունակությունը, քաղխորհուրդը որոշեց հանրապետությունում սահմանված 7,3 դրամի փոխարեն 1 մ² բնակմակերեսի ջեռուցման դիմաց 1 օրվա համար գանձել 4 դրամ, տարբերությունը փոխհատուցելով քաղաքային բյուջեի գերակատարումների հաշվին:

Բնակչության շրջանում կատարված երկրորդ հարցումը նույնպես բացասական արդյունք տվեց:

Վերջապես, նկատի ունենալով Տարոն 2 թաղամասի բնակչության շրջանում անցկացված հարցման համեմատաբար դրական արդյունքները, որոշվեց 7 օր փորձնական սկսել այդ թաղամասի ջեռուցումը: Սակայն այդ օրերին թաղամասի 40 շենքերում բնակվող 630 ընտանիքից ընդամենը 17-ը կարողացավ վճարել ջեռուցման դիմաց: Ի վերջո, քաղխորհուրդը ստիպված եղավ որոշում կայացնել դադարեցնելու ջեռուցումը, քանզի դեռեւս անցած տարվանից քաղաքի բնակչությունը պարտք է մնացել 35 մլն դրամ, իսկ 7 օրվա ջեռուցման վարձը կազմում է 1 մլն 400 հազար դրամ: Եթե ջեռուցումը չդադարեցվեր, այդ գումարը կաճեր 120 մլն դրամի:

Ինչպես տեղեկացանք Վանաձորի ՋԷԿ-ի տնօրեն Ռուբեն Մարիկյանից, ծմռան նախապատրաստական աշխատանքների նպատակով ծախսվել է 12 մլն դրամ եւ ամեն ինչ արվել է ջեռուցումը անխափան ապահովելու համար, դրա հետ մեկտեղ ՋԷԿ-ը կարող էր արտադրել 11-12 հազար կիլովատ [illegible] [illegible]

Ըստ ջերմամատակարարման արտադր[illegible] [illegible] Հարությունյանից ստացած տեղեկության, ՋԷԿ-ը ջեռուցումը կազմակերպելու նպատակով ծախսել է 10 մլն դրամ, որին գումարվել է նաեւ 7 օրվա ջեռուցման ծախսը:

Ծագել է նաեւ մեկ այլ հիմնահարց, ջեռուցման դադարեցումից հետո պետք է պահպանել հիշյալ երկու հիմնարկների աշխատունակությունը, թույլ չտալ, որ ցրտից դուրս գան կաթսայատներն ու բոյլերային կայանները: Դա նույնպես կապված է ծախսերի հետ: Քաղխորհուրդը որոշել է մեկամսյա ժամկետում նորից անդրադառնալ այս հարցին, սակայն հազիվ թե որեւէ փոփոխություն լինի բնակչության վերաբերմունքում:

ՀՀ կառավարության կողմից ջեռուցման մասին որոշումներ կայացնելիս եւ սակագներ սահմանելիս հաշվի չի առնվել մի կարեւորագույն հանգամանք, հանրապետության բնակչության ճնշող մեծամասնությունը ծայրահեղ աղքատության մեջ է, հազիվ է վաստակում օրվա հացը եւ, բնականաբար, մեծագույն ցանկության դեպքում էլ չի կարող սովորույթ լինել հանուն ջեռուցման:

Լոռեցիների զգալի մասի միակ հույսը դարձյալ մնաց նավթը, որը ոչ բոլորին բաժին կհասնի եւ որի բաշխումը սկսվել է դեկտեմբերի 13-ից:

ՍՈՍԱՆՆԱ ՍԻՄՈՆՅԱՆ

■ *Դեկտեմբերի 12-ին հոսանք է տրվել Վանաձորի Մաշտոցի անվան թիվ 15 դպրոցում: Հոսանք են տրվել դպրոցի 4-րդ դասարանցիների երկու տեղակներ: Առանց խնամքի մասնագետ [illegible] երեխաները դուրս են բերվել վտանգավոր գոտուց: Հրշեջները տեղ են հասել հոսված ողջերի ընթացքում, սակայն հնարավոր է եղել կանխել միայն կրակի տարածումը: Հավանաբար, այն կարող էր հասնել դպրոցի մաս, որ դահլիճում է դպրոցի նախիկ [illegible]: Դեկտեմբերի 13-ի [illegible] հոսանք է տրվել [illegible] երկրորդ [illegible]: Ձեռնարկվում են հանրապետական միջոցներ պատճառները պարզելու [illegible]*

Ս. Ս.

digitised by A.R.A.R.@

գրական

«Երուանդ Օտեանի յիշատակին»

Օտեանագիտութեան նուիրուած համեստ հատոր*

ՎԱՉԷ ՍԵՄԵՐՃԵԱՆ

Մեր գրականութիւնը հարուստ բանաստեղծութեամբ մը եւ լուրջ արձակին հետ նուազ հարուստ արտայայտութիւն մը ունի, որ երգիծանքն է, սակաւաթիւ գրողներու։ Եւ զարմանալի էր այն ցուցաբերուած անտարբերութիւնը, որ ցիրեց սփիւռքի եւ մանաւանդ Հայաստանի մէջ այն անձին հանդէպ, որ սակաւաթիւ երգիծողներուն ընտրելագոյնն էր թերեւս։

Լեւոն Կամսարի, Յակոբ Պարոնեանի, Արմենճարի, Նշան Պէշիկթաշլեանի փաղանգին ոտնակոխ, բայց անոնցմէ իր բացառիկ տաղանդով զատուող Երուանդ Օտեանի ծննդեան 125-ամեակին առիթով գէթ իրաւունքը կու տանք մենք մեզի մխիթարուելու, հաստատելով որ Երուանդ Օտեանի անսահման, անզնահատելի եւ հարուստ վաստակը արժանացած է անհամար հրատարակութիւններու։

Առաջին հերթին, եւ թերեւս միայն Խորհրդային Հայաստանի մէջ կատարուած հրատարակութիւններուն հաստատուած չափանիշներով ստիպուած ենք ընկալել Օտեանի վայելած անսահման ժողովրդականութիւնը, գտնել իր տեղը մեր գրականութեան մէջ եւ տեսնել հանճարը ընկերային-քաղաքական երգիծանքին մէջ։

Առաջին անգամ, ընտիր հրատարակութեամբ մը Հայաստանի գրասէրներուն եւ մտաւորականներուն ծանօթացուած է Օտեանը 1935-ին, Աղասի Խանճեանի քարտուղարութեան շրջանին։ Քանի տարի ետք, խրուշչեան ձիւնհալքի տարիներուն 1956-ին, Սահակ Բագեանի խմբագրութեամբ, իսկ Անուշաւան Մակարեանի մեկնաբանութեամբ, ընդարձակ ծանօթագրութեամբ ու բառարանով «Հայպետհրատ»ը կը հրատարակէր Երուանդ Օտեանի «Երկեր»ը, մօտ 800 էջ հատորի մը մէջ։

Հեղինակին վայելած անսահման ժողովրդականութիւնը եւ Օտեան գրողը իր լիովին ամբողջականութեամբ ընթերցողներուն սեփականութիւնը դարձնելու նպատակով էր, որ 1960-64 թուականներուն կը հրատարակուէր «Երկերի ժողովածու»ն, մեկնաբանութեամբ, դարձեալ, Ա. Մակարեանի։ Գրականագէտ Անուշաւան Մակարեանի «Երգիծական ստեղծագործութիւն»ը 1957-ին եւ 1965-ին «Երուանդ Օտեան» աշխատասիրութիւնը կու գային հաստատելու օտեանագիտութիւնը Հայաստանի մէջ։ 1978-ին «Սովետական Գրող» հրատարակչութիւնը լոյս կ՚ընծայէր Օտեանի մէկ հատորը, իսկ տասը տարի ետք 1988-ին, Լոյս հրատարակչութեան կը ստանայինք մեծ երգիծագիրին «Ընտիր Երկեր»ը մը եւս։

Նորութիւն մը չէ, որ ըսել բառը, բայց խորհրդային գրաքննիչներու արտօնութեամբ 5-6 հրատարակութեան արժանացած Օտեանի բոլոր գործերէն միշտ դուրս մնացած է «Ընկ. Փանջունին»։ Ոչ մէկ տող, ոչ մէկ բառին կամ նախադասութիւն մը հրատարակուած է, խորհրդային մեր երգիծագրութեան գլուխ գործոցէն։ Օտեանի Փանջունին գրական քննարկումի, մենագրութեան եւ բացառիկ գնահատանքի արժանացած է։ Փանջունին եւ անոր հեղինակին անունով «բարձրաստիճանաւոր խոստւոր» բազմիցս խայթի հանուած են։ Պոլսոյ «կղերա-ֆէոդալա-չարշիական» դասակարգը [illegible] եղած է [illegible] -ին Հայաստանի ընթերցողներուն տարօրինակօրէն զլացած էր Փանջունին ճանչնալու իրաւունքը։ Արդարեւ, Փանջունիէն ահաբեկուելու երեւոյթը Օտեանի հանճարին յաջողութեան մէջ պէտք է փնտռել. ընկերվարութիւնը միջազգային յեղափոխութեան կամ լենինեան կեղեքին մէջ, չէր ներկայացուած, ծիծաղի առարկայ չէր դարձած եւ չէր խայտառակուած այնչափ յաջողութեամբ եւ խստութեամբ, որ Օտեան կատարած էր։

Ծիծաղելի սլաքը կը սպասէր 1989-ին, երբ ընկերվարական հայաստանեան վարչակարգը իր մահամուտին մէջ մտեր էր։ Փանջունին կը հրատարակուէր Լեւոն Հախվերդեանի յառաջաբանով. ամբողջ եռերգութիւնը կը դրուէր ընթերցողի սեղանին։ Փանջունին կը հայրենադարձուէր, մինչ սփիւռքի մէջ հիանալի հրատարակութեան մը արժանացեր էր ան 1938-ին, մեծատաղանդ երգիծանկարիչ Ալ. Սարուխանի կողմէ, իր անկրկնելի երգիծանկարներով հարստացած։ Դասական գործ մըն ալ Օտեան-Սարուխանի «Փանջունի»ն ըլլալու դառնար։

Օտեանը հրատարակողներէն մին ալ եղած է Սիմոն Սիմոնեան արձակագիրը, մասնագէտը եւ «Սեւան» հրատարակչատան տէրը։ Ան 1969-ին «Ընկեր Փանջունի տարագրութեան մէջ»ը լոյս ընծայեց, ուսումնասիրութիւն մըն ալ միացնելով հրատարակութեան «Ընկ. Բ. Փանջունի դաշնակցակա՞ն էր, թէ՞ համայնավար» խորագրով։ Ուսումնասիրութեան կցուած էր Երուխանի մէկ վկայութիւնը եւ Վահան Թէքէեանի «Շիրակ»ին մէջ 1969-ին տպուած նամակ մը։ Նամակը ստորագրուած է վանեցի անծանօթ բերաքցի մը կողմէ, որ ըստ Սիմոնեանի, ռամկավար Աւետիս Թեղենճեանն է։ Անոր նամակին մէջ կարելի է գտնել Բ. Փանջունի դարձած դաշնակցական Իշխանի հատուածական յաղթանակը գործունէութեան նկարագրութիւնը Վան-Վասպուրականի տարածքներու։

Օտեանի կեանքին, վաստակին եւ ժամանակին նուիրուած անթիւ գործեր կան ու մանաւանդ իր բեղմնաւոր գործին վերլուծութիւնն ու մեկնաբանութիւնը ստորագրած են գրողներ, գրականագէտներ, բանաստեղծներ, յուշագրողներ եւ մենագրողներ։ Տասնամեակներու ընթացքին հրատարակուած այդ աշխատասիրութիւններն եւ վկայութիւնները մեր գրականութեան պատմութեան արժէքաւոր մէկ բաժինն օտեանագիտութեան հարստութիւնը կը կազմեն, հարստութիւն մը, որ տարեկան հազարաւոր էջերու գրական վաստակով մը հասած է մեզի։ Յիշեալ աշխատասիրութիւնները կը գտնենք Օտեանի գործերու հրատարակութիւններուն որպէս յառաջաբան եւ մեկնաբանութիւն, զանոնք կը գտնենք թերթերու մէջ գրուած որպէս առանձին յօդուածներ, հայ գրականութեան պատմութեան հատորներու Օտեանի նուիրուած ուսումնասիրութիւններ, գրական ամսաթերթերու եւ պարբերականներու քննարկումներ եւ առանձնատիպեր։

Օտեանագիտութիւնը մասնաւոր ուշադրութեան արժանացած էր Խորհրդային Հայաստանի մէջ, ուր կը գտնենք նաեւ գրականագէտներ, որոնք Օտեանի վաստակին ու երգիծական գրականութեան նուիրուած են իրենց գրական աշխատանքը։ Կ՚ակնարկենք մասնաւորապէս գրականագէտ Անուշաւան Մակարեանին, որ 60-ական թուականներուն պատրաստած էր մենագրութիւն մը Հայպետհրատի Երուանդ Օտեան «Երկեր» հատորին համար։ Խորաթափանց, լուրջ, բազմակողմանիօրէն դիտուած ուսումնասիրութիւն մը, որ արժեւորելէ ետք Օտեանի ամբողջ վաստակը, զայն կը գնահատէր մեր երգիծական գրականութեան բարձրագոյն մակարդակով։ Մակարեան կը մահանար 1973-ին, բարեբախտաբար կը մնար իր գործը։

Սխալական հաս է, ու պէտք է գնահատել Յարութիւն Սիմոնեանն ու իր շնորհակալ գործը։ Մակարեանի եւ անոր ուսկից միւսներու գործերը նուիրուած Օտեանին ու իր բազմաժանր գրականութեան, մոռացումէ փրկելու եւ մէկ հատորի մէջ համախմբելու նախաձեռնութեամբ. Սիմոնեան կ՚ուզէր Օտեանի ծննդեան 125-ամեակին առիթով հոլանաւորել հրատարակութիւնը հատորի մը։ Օտեանագիտութեան նուիրուած գիրք մը պիտի պատրաստուէր «Երուանդ Օտեանի Յիշատակին» գործը։ Հատորը կը բացուէր Անուշաւան Մակարեանի յիշատակին, որովհետեւ, ինչպէս կը հաստատէ հրատարակիչ Սիմոնեանը, «Մակարեան իր կեանքը անձնազոհ նուիրեց Երուանդ Օտեանի ստեղծագործութեանը»։

Խմբագրութեամբ Լեւոն Հախվերդեանի եւ Արգար Աւինեանի, 152 էջերէ բաղկացող գիրքը, հրատարակուած է Երեւան 1994-ին, «Արեգ» հրատարակչատունէն։ Երգիծանկարները առնուած են անմահ Սարուխանի 1938-ի «Ընկ. Փանջունի»էն։

Գիրքը ունի երեք բաժիններ ու յօդուածներ փակով 22 գրողներ, յուշեր փակով չորս եւ Վահան Թէքէեանի երկու նամակներ։ Լեւոն Հախվերդեան կը յայտնէ, թէ ինք եւ գործակիցները որոշած էին «գրեթէ տեղ տալ բոլորին Օտեանի մասին գրողներուն», առանց նոյնիսկ գրածներին մասով դիտելով»։ Այս ուղղումը կիրարկուած է, դժբախտաբար Ալպոյաճեանի, Մուշեղ Իշխանի, Շահան Շահնուրի, Գառնիկ Ստեփանեանի, Արմէն Յարութիւնեանի կամ Զօրա Իսկէնտէրեանի եւ կամ ուրիշներու 1-2 էջնոց վկայութիւններուն պարագային միայն։ Անուշաւան Մակարեանի, Արմէն Տէրտէրեանի, Միհրան Թէօլէյեանի ուսումնասիրութիւնները մերժուած, կիսով կրճատուած են, իսկ Սիմոն Սիմոնեանի յօդուածը կարճ հատուած մըն է երկար ուսումնասիրութենէն «Փանջունի դաշնակցակա՞ն էր, թէ՞ համայնավար», որու ամբողջական հրատարակութիւնը լրջութիւն մը պիտի տար հատորին։ Անշուշտ հարկ չկայ ըսելու, որ Լեւոն Հախվերդեանի եւ Արգար Աւինեանի ուսումնասիրութիւնները իրենց ամբողջ հասակով մտած են գիրքին մէջ. անկասկած ուշագրաւ, սակայն «Երկու չափ երկու կշիռ»ի սկզբունքը վնասած է գործի ոգիին...։

Նկատի առնելով հանդերձ մասնանշուած թերիները, հատորը իր ընդհանրութեան մէջ հետաքրքրական է, մանաւանդ որ հոն կը կարդանք շատ արժէքաւոր քանի մը յուշագրութիւններ, որոնք առանց այս գիրքի հրատարակութեան անծանօթ պիտի մնային ընթերցասէր հասարակութեան։ Նկատի ունիմ Գառնիկ Ստեփանեանի յուշերը Օտեանի 100-ամեակին առիթով գրուած։ Ստեփանեան դպրոցի, որը գրասէրի մը զգայնութեամբ գրած է յուշը «տայի Օտեանի» մասին, որու աշկերտ եւ գործակից էր «Արեւ» օրաթերթի խմբագրատան մէջ, երբ Օտեան 1925-26 տարիներուն օրական իր «Վերնատունէն» սիւնակը կը գրէր։ Յուզականութեամբ բաբախուն յօդուած մըն է, որ Օտեանի մարդկային ազնուութիւնը, պարզութիւնն ու համեստ բարութիւնը կը յայտնաբերէ։ Արժէքաւոր էջեր են Ֆրեդերիք Ֆէյդիի ֆրանսերէնէ թարգմանուած կամ Մէլ Անդրէասեանի անգլերէնէ թարգմանուած յառաջաբանները օտար լեզուներով հրատարակուած «Ընկ. Փանջունի»ներուն։ Խուսօրէն հետաքրքրական եւ շահեկան յուշագրութիւն մըն է Ալ. Շիրվանզադէի գործը, պատերազմին Օտեանի հետ ամիս մը Պոլսոյ մէջ ունեցած բարեկամութենէն հասնող մեզի։ Հոն ի յայտ կու գայ Օտեան մարդու ներաշխարհը, հայեացները ազգային կեանքին մասին, ինչպէս նաեւ տխուր վերյուշ մը Օտեանի տարագրութեան տարիներէն։

Յուզայով եւ հաստատելով, որ Հախվերդեանի կատարած կրճատումները միայն ու միայն գիրքին սահմանուած ծաւալին յարմարելու պատճառներով եղած են, պէտք է հաստատել, որ օտեանագիտութեան հարուստ գրականութեան մէկ շատ փոքր հատուածն է «Երուանդ Օտեանի յիշատակին»ը։ Նախաճաշակ մը կարծին թերեւս...։ Օտեանագիտութեան ժառանգութեան մաս կը կազմեն նաեւ Արփիարեանի, Արշակ Չոպանեանի, Թէոդիկի, Թորոս Ազատեանի, պատմաբան Սուրէն Երեմեանի, բանաստեղծ Մեսրոպ Նաճաշեանի, Արսէն Կիտուրի, Ռառոյ Բոնչոնի, ակադեմիկոս Եղիազար Չրաքեանի, Անդրանիկ Փոլատեանի, Վահագն Միրզեանի, Ստեփան Կուրտիկեանի եւ բազմաթիւ ու բազմաթիւ ուրիշներու վկայութիւնները, յօդուածները, մենագրութիւնները եւ ուսումնասիրութիւնները։ Հոս կ՚արժէ յիշատակել նոյնպէս հայրենի գրականագէտ եւ բանասէր Սարիբեկ Մանուկեանի համառօտ ուսումնասիրութիւնը Օտեանին նուիրուած, որ 1979-ին Գիտութիւններու ակադեմիայի հրատարակած «Հայ նոր գրականութեան պատմութիւն»ն հատորին մէջ տեղ գտած էր։ Մանուկեան երախտաւոր այն գրականագէտներէն է, որ Օտեանի նուիրուած իր ուսումնասիրութիւնը վերամշակելով եւ ընդարձակելով վերածած էր 500 էջոց մենագրութեան մը... որ Գիտութիւններու ակադեմիայի գրականութեան ինստիտուտի զգրոցի մը մէջ, տպագրութեան կը սպասէ, ինչպէս ան կը գրէ Յ. Սիմոնեանի ուղղուած նամակի մը մէջ։

Մանուկեանէն ալ հատուած մը կամ յօդուած մը տեղ չէ գտած «Երուանդ Օտեանի յիշատակին» գործին մէջ։ Պէտք է ընդունինք, որ օտեանագիտութիւնը իր ամբողջականութեան մէջ հրատարակելու ծրագիրը համեստ միջոցներով եւ նուիրումով կամ սիրով չէր կրնար իրագործուիլ։ Կատարուածը պէտք է գնահատել եւ մանաւանդ շնորհակալութեան խօսքը ուղղել մեկենաս հրատարակիչին գրականասէր Յարութիւն Սիմոնեանին։

Օտեանի վաստակէն անկրկնելի բայց անգտանելի գործեր են «12 տարի Պոլսէն դուրս»ը, «Կաւ հերոսներ կամ մեր ազգայինները», «Հայ Չիպպարա» վէպը, «Անիծեալ տարիներ» յուշագրութիւնը, ինչպէս նաեւ «Վերնատունէն» հարիւրաւոր սիւնակները, որոնք «Արեւ» օրաթերթը փնտռել կու տային եզիպտահայութեան մօտ։ Այս եւ Օտեանի միւս վէպերը, թարգմանութիւնները, պատմուածքները վերահրատարակութեան կը սպասեն։

Մէկ անձի գործ չէ այսպիսի փիլիսոփ խարի, բայց ծայրայեղօրէն էական եւ շնորհակալ աշխատանք մը։ Հայաստանի մէջ ալ այժմ ոչինչ չեն ըներ խորհրդային օրերու մշակութային ոգեւորութիւնը։ Օտեաններու հրատարակութիւնը ոչինչ վիճակին հայ գրականասէր անհատներուն կամ... ու մը հրաշքով ծնելիք մեծ հրատարակչական ընկերութեան, որ Օտեանի գործերուն լիակատար տպագրութիւնը յաւերժութեան համար կը տարածի։

Սիմոնեանի մօտ Ե. Օտեանի համեստ ծնած սէրն ու հետաքրքրութիւնը ժամանակի ընթացքին վերածուած էր պաշտամունքի։ Ձերմօրէն ողջոյն։ «Երուանդ Օտեանի յիշատակին» գիրքի հրատարակութիւնը կը յուսանք, որ խթան մը դառնայ, որ ոչ միայն Յարութիւն Սիմոնեանի օրինակով ուրիշներ ալ Հայաստանի օտեանագիտութեան վերածնունդին նպաստել ջանան. հրատարակելով մենագրութիւններ եւ ուսումնասիրութիւններ, ինչպէս նաեւ խրախուսեն անցի երիտասարդ օտեանագէտները, օրինակ Սամուէլ Մուրադեան մը, որ արդէն 400 էջնոց բաղկացած մենագրութիւն մը պատրաստած է Օտեանի մասին։

* Վաչե Սեմերճյանի սույն հոդվածը նախապես որպես ելույթ արտասանվել է նոյեմբերի 29-ին, Թեքեյան մշակութային միության Լոս Անջելեսի մասնաճյուղի կողմից Երվանդ Օտյանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված երեկոյի ընթացքում։

digitised by A.R.A.R.@

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կհաջողվի՞ Ռուսաստանին ահաբեկել «կոմունիզմի ուրվականով»

Դեկտեմբերի 17-ին նախատեսված Պետական դումայի ընտրությունները, թե ինչ, պետք է պատասխանեն հենց այս հարցին: Որովհետեւ նախընտրական ողջ խառնաշփոթը գնում է հենց այս ուղղությամբ. զանգվածային լրատվության անխտիր բոլոր միջոցները բառացիորեն հեղեղված են ընտրողներին «կոմունիզմի ուրվականով» ահաբեկելուն միտված հայտարարություններով ու հրապարակումներով: Չխոսելով ավելի փոքր «տրամաչափի» գործիչների մասին, հիշատակենք Եգոր Գայդարին եւ «Յաբլոկո» միավորման ղեկավար Գրիգորի Յավլինսկուն: Երկուսի հեռուստաելույթներն էլ լի էին ընտրություններում կոմունիստների հաղթանակի դեպքում երկրին սպառնացող աղետի մռայլ կանխատեսումներով: Ընդ որում, եթե Գայդարը, ինչպես ասում են, «խոսելու տեղ չունի», որովհետեւ ՌԴ վարչապետ եղած ժամանակահատվածում փաստորեն ձախողել է շուկայական հարաբերությունների անցման գործընթացը՝ միլիոնավոր մարդկանց կենսամակարդակի շեշտակի անկման պատճառ դառնալու հետեւանքով վարկաբեկելով բուն գաղափարը, ապա միանգամայն այլ է Գրիգորի Յավլինսկու դրությունը: Վերջին մի քանի տարիներին Նիժնի Նովգորոդի նահանգապետ Նեմցովի աջակցությամբ նա իր առաջարկած շուկայական հարաբերությունների մոդելը ներդրել է այս «առանձին վերցրած» մարզում եւ ստացել գոհացուցիչ արդյունքներ: Համենայն դեպս, մարզում նկատվել է արտադրության ծավալի 27 տոկոսի աճ, համեմատած երկրի միջինի հետ, ինչի արդյունքում երեք-չորս անգամ բարձր է նաեւ բնակչության կենսամակարդակը: Յավլինսկին լրիվ իրավունք ուներ ասելու, թե շուկայական հարաբերությունների ներդրումը, երբ այն խելացի է արվում, ոչ թե աղետներ, այլ բարգավաճում եւ բարեկեցություն է առաջանում ժողովրդին, հզորացնում է երկիրը: Ուստի կոմունիստների հնարավոր հաղթանակի հանդեպ նրա տածած վախը շատ ավելի հիմնավոր ու համոզիչ կերպով կարող է փոխանցվել ընտրողներին, քան որեւէ մեկի ուրիշինը: Ընդսմին, որքան ավելի է թափ առնում հակակոմունիստական խառնաշփոթը, այնքան ավելի ինքնավստահ են դառնում նրանք: Ակամայից հարց է առաջանում. այդ ամբողջ աղմկարարությունը հենց մեծագույն ծառայություն չէ՞ նրանց: Հիշենք Լեհաստանի ամենաթարմ օրինակը. նախագահ Լեխ Վալենսան անվերջ ահաբեկում էր իր երկրի քաղաքացիներին, թե «Կվասնեւսկին նախկին կոմունիստ է»: Այդ բանը իրեն թույլ տվեց նույնիսկ Հռոմի պապը, կոչ անելով քվեարկել Վալենսայի օգտին (անտեսելով Եկեղեցու՝ այդքան բացահայտորեն քաղաքականության մեջ խառնվելու առումով) եւ այնուամենայնիվ, նախագահական ընտրություններում 52 տոկոսը նախընտրեց հենց «նախկին կոմունիստ» Ալեքսանդր Կվասնեւսկուն: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ Կվասնեւսկին երբեք չէր թաքցնում իր նախկին կոմունիստ լինելը, շարունակ ընդգծելով, թե «դատապարտում է անցյալի հանցագործությունները, բայց եւ խոստանում է վերականգնել այն ամենը լավը, ինչ կար նախկին համակարգում»: Նույն մարտավարությունն այսօր որդեգրել է Գենադի Զյուգանովը: Նա անվերջ հիշեցնում է երկրի երբեմնի հզորությունը, որին հասել էին կոմունիստների օրոք, սոցիալական այն նվաճումները, որոնք կային եւ որոնցից զրկված է Ռուսաստանի ներկայիս բնակչության բացարձակ մեծամասնությունը, այդ թվում առաջին հերթին կենսաթոշակառուների վիթխարի բանակը՝ 50 միլիոն մարդ: Նա ընդգծում է, թե իրենք իշխանության գալով «չեն կրկնի անցյալի սխալները», չեն սեփականազրկի նոր սեփականատերերին, չեն վերականգնի ամբողջատիրությունը եւ այլն, եւ այլն:

Ամբողջ հարցն այն է, թե որքանո՞վ այս խոստումներին կհավատա Ռուսաստանը, հենց այն նույն կենսաթոշակառուները, որոնց աչքերի առաջ նախորդ ռեժիմի ժամանակ զանգվածային բռնությունների է ենթարկվել 67 միլիոն 700 հազար մարդ: Սա Ալեքսանդր Սոլժենիցինի հաշվարկն է (1918-1959 թվականների համար) եւ այս թիվը դեռ ոչ ոք չի վիճարկել: Զարհուրելի թիվ է: Համաշխարհային պատմության մեջ ոչ եղել է, ոչ էլ կլինի կառավարության կողմից սեփական ժողովրդի դեմ տասնամյակներով մղված նման բնաջնջող պատերազմի մի այլ օրինակ: Նույնիսկ Մաո Ցզե Դունի ռեժիմը խեղդել է ընդամենը... 29 միլիոն մարդու նահատակի: Այս թվերը նախընտրական արշավում ամեն կերպ կրկին հոլովվում են: Հիշեցվում են կոմունիստների շատ այլ մեղքեր եւս: Բայց ոչ ոք չի կարող ասել, թե հոգեբանական ի՞նչ էֆեկտ կտան դրանք: Դեռ Բիսմարկն է ասել. «Չի կարելի Ռուսաստանին գերազանցել խորամանկությամբ, ամեն մի այդպիսի փորձ նա կպատասխանի անկանխագուշակելի հիմարությամբ»: Ասել է, հակակոմունիստական այս ամբողջ «խառնաճանկ» քաղաքականությունը կարող է բումերանգի պես հարվածել նրա հեղինակներին: Սակայն մի բան գրեթե անտարակուսելի է. ինչպիսին էլ լինեն դումայական ընտրությունների արդյունքները դեկտեմբերի 17-ին, Ռուսաստանում ոչ տնտեսության, ոչ ներքին քաղաքականության մեջ կտրուկ տեղաշարժեր չեն լինի:

Միակ փոփոխությունը կարող է կրել երկրի արտաքին քաղաքականությունը, այն էլ «ձախերի» ջախջախիչ հաղթանակի դեպքում, որ քիչ հավանական է: Մնացած ամեն ինչը կմնա անփոփոխ, եթե նույնիսկ «ձախերը» ոչ վճռական հաղթանակ տանեն: Պատկերացնենք այդ հնարավորությունը, եթե ասենք, Դումայում նրանք մեծամասնություն կազմեն: Բոլոր նրանց, ովքեր ձեռքերն են շփում կանխավայելելով կտրուկ փոփոխություններ, [illegible] միեւնույնն է, ըստ սահմանադրության, նախագահ Բորիս Ելցինին է վերապահված վարչապետի թեկնածություն առաջադրելու իրավունքը: Ո՞ւմ կառաջադրի նա: Ակնհայտորեն՝ Վիկտոր Չեռնոմիրդինին, եթե վերջինս Դումայում նույնիսկ բավարար հենարան չունենա: Ասենք թե Դուման անվստահություն հայտնեց այդ կառավարությանը: Բավական ժամանակ անց Բորիս Ելցինը կառաջադրի... Չեռնոմիրդինին: Երկրորդ անվստահության քվեի դեպքում նա ուղղակի հրամանագրով վերջինիս կնշանակի վարչապետի պաշտոնակատար (սահմանադրությունն այդ իրավունքը նախագահին տալիս է):

Այդ պարագայում Դուման իրավունք ունի ձայների որակյալ մեծամասնությամբ իմփիչմենտի ենթարկել եւ պաշտոնանկ անել արդեն իրեն՝ նախագահին: Անհեթեթ է ենթադրել, թե ձայների նման մեծամասնություն կհավաքվի: Հետեւաբար՝ Չեռնոմիրդինը կմնա վարչապետ ընդհուպ մինչեւ նախագահական ընտրությունները, որոնք նախատեսված են եկող ամռանը: Էլ չենք խոսում այն մասին, որ առողջական վիճակի պատճառով նախագահական պարտականությունների կատարման անհնարինության դեպքում Չեռնոմիրդինը, ըստ սահմանադրության, անմիջապես կստանձնի երկրի ղեկավարի պարտականությունների կատարումը: Այս պարագայում էլ ի՞նչ շոշափելի փոփոխություններ կարելի է ակնկալել: Դրանք, այո, կլինեն, բայց ոչ շուտ եկող ամառվանից, այն էլ այն դեպքում, երբ «ձախերին» հաջողվի հաղթանակ տանել... նախագահական ընտրություններում: Բայց մինչ այդ դեռ շատ ջրեր կհոսեն: Այնպես որ, վերապահումով ամենակարեւոր արտահայտածս մտքին, կրկնեմ՝ դեկտեմբերի 17-ին Ռուսաստանը պատասխանելու է միայն մեկ հարցի. «կոմունիզմի ուրվականը» սարսափելի՞ է իր համար, թե՞... ցանկալի...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

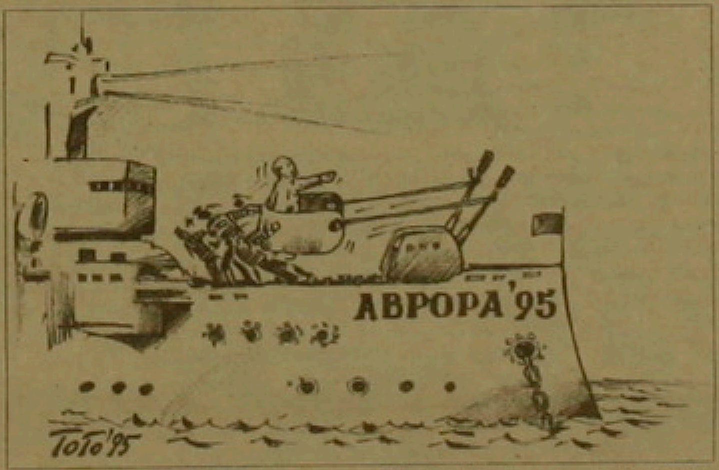

ԱՂԵՏՆԵՐ

Շարունակվում են ինքնաթիռների ՝առեղծվածային վթարները

Խաբարովսկի շրջանում շարունակվում են ՏՈւ-154 մարդատար ինքնաթիռի որոնումները: Երեկվա տվյալներով դրանք որեւիցե արդյունք չեն տվել:

Շարունակվում են նաեւ ՌԴ ռազմաօդային ուժերի ՍՈւ-27 տիպի երեք ինքնաթիռների որոնման աշխատանքները, որոնք երկու օր առաջ անհետացան Վիետնամի Կամրան քաղաքի շրջակայքում: Որոնմանը վիետնամական կողմից բացի մասնակցում է նաեւ ռուսական ռազմաօդային ուժերին պատկանող ԻԼ-76 ինքնաթիռը, որը ՍՈւ-27 հինգ ինքնաթիռների Լիմա-95 զենքի տոնավաճառից հետո առաջնորդում էր թռիչքը դեպի Ռուսաստան: Երկու ՍՈւ-27 ինքնաթիռները բարեհաջող վայրէջք կատարելով Ծանրանգ քաղաքի օդանավակայանում, ներկայումս սպասում են հետագա հրամանի: Որոնման աշխատանքները դժվարացել են օդերեւութաբանական անբարենպաստ պայմանների հետեւանքով:

Երեկ հայտնի դարձավ մեկ այլ ինքնաթիռի վթարի մասին, որը տեղի ունեցավ Իտալիայի Վերոնա քաղաքի օդանավակայանում: Օդերեւութաբանական անբարենպաստ եղանակի պատճառով, թռիչքից մի քանի րոպե հետո ջախջախվեց ռումինական «Բանատ Էյր» ավիաընկերությանը պատկանող ԱՆ-24 տիպի մարդատար ինքնաթիռը, որի հետեւանքով զոհվեց 5 հոգուց բաղկացած անձնակազմը եւ 41 ուղեւոր:

ԳԱԳԻԿ ԲՈՒՂԴԱՐՅԱՆ

ՇՐՋԱՆ

Ջոհար Դուդաեւը պատերազմի ավարտը չի տեսնում

ԳՐՈԶՆԻ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Չեչնիայի նախկին նախագահ Ջոհար Դուդաեւը հայտարարեց, որ դեռ շատ վաղ է խոսել Չեչնիայում պատերազմի ավարտի մասին: Դուդաեւն ընդհանուր առմամբ կարեւոր համարելով բանակցությունները՝ ընդգծել է, որ չի կարծում, թե դրանք արդյունավետ կլինեն Կրեմլի ներկայիս ղեկավարության օրոք: Նա բացասական է գնահատել Չեչնիայում Ռուսաստանի ընտրությունների անցկացումը եւ ասել, որ հակամարտությունը դեռ նոր է սկսվում: Սակայն Դուդաեւն ավելացրել է, որ դա չի նշանակում, թե Ռուսաստանի դեմ սկսվելու են ահաբեկչություններ: «Ես պրոֆեսիոնալ զինվորական եմ եւ դեմ եմ ահաբեկչություններին», ասել է Դուդաեւը:

Բաքու. Դավադիրներից մեկին մահապատիժ, մյուսներին՝ բանտ

ԲԱՔՈՒ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ադրբեջանական բանակի նախկին բարձրաստիճան սպա է. Ալիեւը մահվան դատապարտվեց այն բանից հետո, երբ նա մեղադրվեց 1993 թվականին նախագահ Հ. Ալիեւին տապալելու փորձ կատարելու մեջ: Ռազմական դատարանը մահապատժի վճիռը կայացրել է դեկտեմբերի 12-ին: Չորս այլ մեղադրյալներ դատապարտվել են 4-12 տարվա ազատազրկման: Է. Ալիեւը նախկին վարչապետ Հուսեյնովի զինակիցն էր:

ՆՈՐՈՒՅԹ

Շվեյցարացու համար երեք լեզուն քիչ է

Շվեյցարացիները խելացի մարդիկ են: Նրանք վաղուց են հասկացել, որ կյանքում ամենաթանկը ժամանակն է: Մի քիչ ուշ գիտակցեցին, որ հատկապես շատ ժամանակ է այն ծախսվում աշխատանքի գնալիս եւ հետդարձին: Այժմ խորհում են, թե ինչպես պայքարեն այդ «չարիքի» դեմ, որն այդքան անհարմարություն է պատճառում:

Պաշտոնական երկաթգծի ղեկավարությունն առաջ է քաշել խնդրի լուծման իր տարբերակը: Այսուհետեւ Բազելի եւ Ցյուրիխի միջեւ երթեւեկող մարդատար գնացքների ուղեւորներին առաջարկվում է ժամանակի կորուստը փոխհատուցել օտար լեզուների ուսումնասիրությամբ: Նախագիծը ստացավ «Լինգվաստեյն», այսինքն «Լեզվաբանական գնացք» անվանումը:

Ծրագրի մեջ մտցված են անգլերեն, իտալերեն, իսպաներեն, ֆրանսերեն եւ գերմաներեն լեզուները: Դասընթացի արժեքը բավականին բարձր է, սակայն դիմումները շարունակվում են: Հաջողության դեպքում փորձը կտարածվի ամբողջ երկրով մեկ: Հաշվի առնելով, որ շվեյցարացիներից շատերը խոսում են երեք լեզուներով, «Լեզվաբանական գնացքի» օգնությամբ նրանք ունակ կդառնան բազմալեզվանի:

Արեւմուտքում լայն տարածում են գտնում «էլեկտրոնային թերթերը»

Դեկտեմբերի 12-ին Բեռլինում բացվեց երկօրյա միջազգային գիտաժողով՝ «Beyond the printed word» նշանաբանով՝ նվիրված Online ինֆորմացիայի փոխանակման նոր համակարգի տարածմանն ու զարգացմանը: Ինչպես հաղորդում է Նոյյան տապան գործակալության թղթակից Գայանե Մուրադյանը Բեռլինից, գիտաժողովին մասնակցում են 28 երկրների լրատվական միջոցների 200-ից ավելի ներկայացուցիչներ: Գիտաժողովի ընթացքում քննարկվեցին թերթերի տպագրության տեխնոլոգիաների զարգացման, տպագիր թերթերից դեպի դրանց էլեկտրոնային հավելվածների, ապա էլեկտրոնային թերթերի ու ամսագրերի անցնելու, online ծրագրերի ներդրմանն առնչվող հարցեր: Գիտաժողովում նշվեց, որ լայն տարածում գտած «Internet»-ը հնարավորություն է տալիս անցնել նոր տիպի էլեկտրոնային թերթերի ստեղծմանը: ԱՄՆ-ում արդեն գործում են նման թերթեր («Star Tribun», «Personal Journal»): Գիտաժողովի ընթացքում ներկայացվեցին էլեկտրոնային թերթերի ստեղծման սկզբունքները, նրանց առավելությունները եւ այլն: Գիտաժողովը նախաձեռնել էր IFRA միջազգային կազմակերպությունը, որի մեջ միավորված են թերթերի տպագրությամբ զբաղվող 50-ից ավելի ֆիրմաներ եւ աշխարհի 1000-ից ավելի թերթեր, որոնք համարվում են IFRA-ի բաժանորդներ եւ որոնց համար մշակվում են online ծրագրեր:

ԵՏ

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Ամերիկայի Հայկական համագումարի Հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվական կենտրոնը տեղեկացնում է մինչեւ դեկտեմբերի 1-ը կենտրոնում գրանցված կազմակերպություններին, որ ընդունվում են դիմումներ՝ կենտրոնի 10-շաբաթյա դասընթացին մասնակցելու համար:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ դեկտեմբերի 20-ը:
Նախկինում ներկայացված դիմումներն ուժի մեջ չեն:
Դասընթացը սկսվելու է փետրվարին:
Դիմումները ներկայացնել ՀՀ Կենտրոն Մոսկովյան 24 հասցեով:
Հեռ. 528654, 561064, 581577

ՀՀ տնօրինություն

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

Այս ու՞ր հասանք

Հարգելի խմբագիր

Ձեր (նաեւ իմ) ուժսվական թերթում կարդացի մի փոքր, բայց քեզ համբ նախաբանական ծեծ բերելու եւ կարդալու «Գրական թերթի» հավելվածը, ուր տպագրվել են մեր նորագույն երիտասարդ գրողները («Ազգ», 5 դեկտեմբեր, 1995)։

Կարդացի։ Պաղտասար աղբարը կասեր՝ «բառով խերով» չկարդայի։

Ես երբեւէ հայոց լեզվով նման սցեղ ու տձեւ գրական էջեր չէի կարդացել։ Կարծում եմ, նույնիսկ, որ մեսրոպյան գրերի հորինումից հետո մինչեւ օրս այդպիսի ցփերք ու գռեհիկ խոսքեր մայրենի լեզվով հասարակությանը չեն հանձնվել։ Ես շատ հեռու եմ կուսակրոն հոգեբանությունից եւ այն մտքից, թե գրականությունը պետք է պարկեշտության դասագիրք լինի։ Բայց այս հեղինակները այնպես են կարծում, թե իրենք առաջինն են, որ գիտեն ինչ ասել է սեռական օրգաններ եւ եթե դրանց անվանումները հայ գրողները մինչեւ հիմա չեն սվել, ապա դա անգիտությունից է։ Իրենք դա անում են հեշտ ու համարձակ եւ դեռ տվյալ առարկաներով պատկերազարդում են իրենց հավելվածը («Ազգի» հանձնարարականում դա համարվում է ճաշակով ձեւավորում)։ Եթե սա է ժամուլի ազատությունը, ես այդ ազատությունը չեմ ուզում եւ չեմ ուզում։

Մեծ ուշացումով հանկարծակի մոդեռնիստ, ավանգարդիստ եւ աբսուրդիստ դարձած նորահայս գրողները կարծում են, թե սա է գրականության զարգացման ճանապարհը։ Իսկ ես, մեղավորս, այնպես եմ կարծում, թե այսպիսի գռեհիկաբան հրապարակումներից հետո ե՛ւ «Գրական թերթի» խմբագրությունը պետք է հրաժարական տա, ե՛ւ գրողների միության ղեկավարությունը (հնարավո՞ր բան է, որ նրանք տեղյակ չլինեն այդ հրապարակումներից)։

Հավելվածի հեղինակներից մեկը հայտարարել է իբրեւ դեկլարացիա, թե «Գրականությունն իմ ազատությունն է, այստեղ միայն ինքս եմ իմ առջեւ պատասխանատու»։ Այդ դեպքում նա թող իր գրվածքները տպագրի մի օրինակ եւ ինքն էլ կարդա ինչքան սիրտն ուզում է։ Այլեւս ինչո՞ւ տպագրել շատ օրինակներ եւ մատուցել ընթերցողներին, որոնց մեջ նաեւ նորահաս պատանիներին ու աղջիկներին։ Սրանից հետո մարդ չի էլ ուզում խոսել այդ գրվածքների բնավ էլ ոչ նախանձելի գեղարվեստական մակարդակի մասին։ Դրա մասին թող դատեն ընթերցողները, եթե միայն կարողանան հասկանալ իրենց մատուցված գրվածքների իմաստը, բովանդակությունը, ասելիքը (չկարծեք, թե հավելվածի բոլոր նյութերն են գռեհիկաբան կամ բոլոր հեղինակներն են պատկանում միեւնույն դավանանքին)։

Այսքան բան։

Հարգանքով՝
ԼԵՒՈՆ ՏԱՆԻԵԼԵԱՆ

Համազգայինի թատրոնը
Դեկտեմբերի 25-ից մինչեւ 1996 թ. հունվարի 10-ը հրավիրում է դիտելու Ամանորի զվարճալի ներկայացում
«Սեի սուտը»
(թումանյանական թեմաներով)
Սկիզբը՝ 10.30, 12.00, 13.30, 15.00, 16.30։
Ընդունվում են կոլեկտիվ հայտեր
Հասցեն՝ Պուշկինի 3ա (ժողովրդական տուն)
Հեռախոս 56-14-45

Համագումարի դիրքերում հարաբերական անդորր

Երեկ, ճարտարապետի տանը բացվեց ՀԳՄ 13-րդ համագումարը, որը տեւելու է 2 օր։ Երեւկվա նիստի պատվավոր նախագահ Վարդգես Համազասպյանը բացման ելույթում ասաց այն, ինչ նույն օրը մեկից շատ էր «Ազգի» էջերում։ Այս համագումարում պատգամավորներին հրավիրելը ըդ- ընթացք գտավ։ ՀԳՄ վարչության նախագահ Ալբերտ Զուրաբյանի 30 րոպե տեւողությամբ ելույթը բազմաթիվ հարցեր արծարծեց։ «Պետությունն այլեւս այն պատվիրատուն չէ, որին ընտելացել էինք, հուսով էինք, որ կգտնվեն օդակներ, որոնք դեմքով դեպի մեզ պիտի կանգնեին»։ Չնայած քաղաքացիության գործընթաց ՀԳՄ-ի ուսէ նախագծած չորսի ընդունվի, իսկ դրա համար անհրաժեշտ է պետության լիազորությունը»։ Վարչության նախագահն այնուհետեւ անդրադարձավ կատարված աշխատանքին Երեւան քաղաքի գլխավոր հատակագծի հայեցակետի եւ այլ քննարկումներ, ճարտարապետական արվեստի ցուցահանդեսներ, մրցույթ- տարությունը շատերին խորապես հուզեց։ Քաղաքաշինության եւ ճարտարապետության նախարարությունից Ռոմեո Ջուլհակյանը փորձեց ճշգրտել. «Ճարտարապետության վարչությունն է իրավասու լիցենզիա տալու, բայց միությունն էլ ընդգրկված է եղել»։ Պետության մենաշնորհ համարվող արտոնագրման շուրջ բարոյ վարություն է ներկայացրել, քանի որ միության անդամների զգալի մասը չի աշխատում, շատերը հանրապետությունից դուրս են։ Բայց քանի որ 308 պատգամավորից 214-ը ներկա էին, համագումարի «բացումը համարվեց օրինական»։ «Լիահույս եմ, որ քննարկումը կանցնի համերաշխ մթնոլորտում, իսկ մեր խոսքը կհասնի վերին ատյաններ», եզրափակեց պարոն Հարությունյանը։ Երկրորդի մասին զուշակումներ չանենք, չնայած վերին ատյաններից համագումարի աշխատանքը ողջունեց ՀՀ վարչապետը (ինչն անակնկալ էր գրողների եւ բատերական գործիչների համագումարներին նախօրինակը չունենալով)։ Ինչ վերաբերում է քննարկման մթնոլորտին, ապա այն խիկարես ընդգծված համերաշխ էր հիշատակածս միությունների վերջերս կայացած համաժողովների համեմատությամբ (գրողների եւ դերասանների միջյանց ուղղված վիրավորանքներն ու զրպարտությունները խոսուն բացակայում էին)։

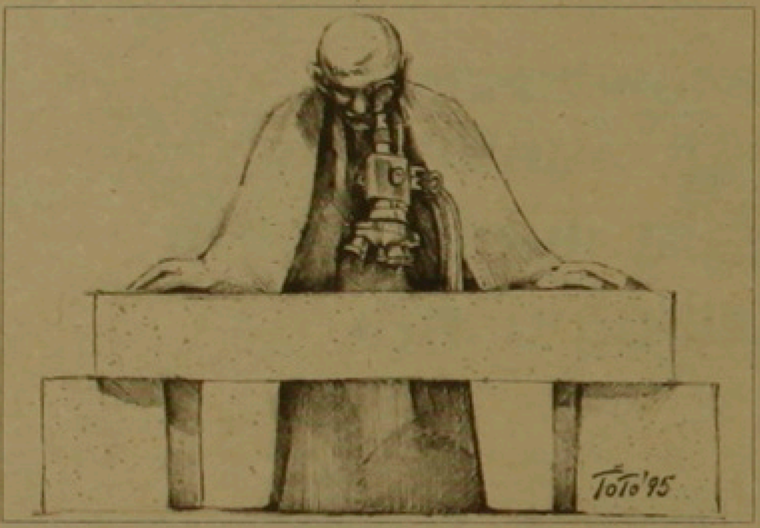

Համաձայն օրակարգի, երեկվա նիստում լսվեց վարչության զեկուցումը 3 տարում կատարած աշխատանքի մասին, այնուհետեւ վերստուգիչ հանձնաժողովի հաշվետվությունն ընթերցվեց։ Ընդմիջումից հետո առաջարկություններ արվեցին ՀԳՄ-ի կանոնադրության մեջ լրացումներ, փոփոխություններ մտցնելու վերաբերյալ, ինչը բավական աշխույժ գի ճգնաժամն, ըստ նրա, բոլոր չի տալիս լրջորեն խոսել դրա խնդիրների մասին, այնուամենայնիվ, անկարելի չհամարեց ելույթում անդրադառնալ դրանց։ «Պրոֆեսիոնալ անօգնականություն կա. եկեղեցի-տուն, խաչքար-տուն, իսկ մեխանիզմների բացակայությունն ի հետեւանք այլասերված ճաշակ։ Ամեն քայլափոխի հուշարձանամոլություն, զարեկի զանգվածային շինարարություն հաճախ մեզնից անկախ»։ Պարոն Զուրաբյանն առաջարկեց յուրաքանչյուր նախագծի խստագույնս քննարկում, «առանց ներ, միջազգային կապեր, սեմինարներ, ֆորում։ Խոսվեց նաեւ կրթության ոլորտում ուշադրության հաջողությունների, հեղինակային իրավունքի պաշտպանության մասին։ Վերստուգիչ հանձնաժողովի փոխնախագահ Ալբերտ Մուրադյանն ասաց, որ վարչությունն աշխատել է կանոնադրության համաձայն։ Ֆինանսական միջոցները 4 միլիոն դրամից ավելի են, ծախսերը 6 միլիոնից ավելի։ «Գործազուրկների թիվն օրեցօր ավելանում է, իսկ միությունը միության անդամին լիցենզավորում չի տալիս»։ Վերջին նախագա- ելույթների պատճառը վարչության նախագահ պրն Զուրաբյանը բացատրեց մարդկանց «իրավական կողմ հասատող այդ գործընթացի մասին լավ ինֆորմացված չլինելով»։

Ընդմիջումից հետո կանոնադրության մեջ փոփոխություններ մտցնելու, դրանց հետ ծանոթանալու խնդիրը շատերին աշխուժացրեց։ Մասնավորապես խոսվեց նաեւ քվեարկության հարցը։ «Բոլոր որոշումներն անցնելու են ներկաների ձայների պարզ մեծամասնությամբ», ասաց նախագահող Հրաչիկ Պողոսյանը։ «Իսկ եթե ներկաները 10 հոգի լինեն», առարկեցին դահլիճից։ Ամենաակտիվ պատգամավորը Մարգարիտա Հայրապետյանը, որ հաճախ էր «ընդվզում», հիշեցնելով դեմոկրատական հասարակարգում մեր գոյությունը, առաջարկեց, որ նախագահին ընտրեն բաց քվեարկությամբ։ Սուրեն Խաչիկյանն առաջարկեց «արհեստի» գաղափարը մտցնել նոր կանոնադրության մեջ»։ «Բոլորը ճիշտ են ասում, սենց բան կլինի՞», մտածելով դժգոհեց մեկը։ Ջիմ Թորոսյանն ավանդույթին չդիմացավ. «Պոստի ներերյոգենին լռողի»։

Այսօր ժամը 11-ից համագումարը կշարունակի աշխատանքը։ Ամենի փոխանակությանը կհաջորդի վարչության կազմի եւ նախագահի ընտրությունը։

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Ավերակացս ոնց քաղավոեւմ

Մոտ 1700 անդամ ունեցող ՀԹԳՄ արտահերթ համագումարը դեկտեմբերի 12-ին Պարոնյան թատրոնում կայացավ դարձյալ Խորեն Աբրահամյանի բացակայությամբ։ Չնայած Վահագն Մկրտչյանը նախագահության հայտնի եզրակացությունն ընթերցելուց հետո շատեց հիշեցնել, որ նախագահությունը քրեական պատասխանատվության հարց չի դնում, Սոս Սարգսյանն էլ հին դառնանը ելույթներով փորփրելն անիմաստ համարեց, միեւնույն է՝ 85-ամյա Արամայիս Պողոսյանը կրկերին հագուրդ տալու համար թեմ բարձրացավ. «Մի քանի ժամ է նստած եմ, մխիթարական բան չեմ տեսնում։ Մոռացա ինչ պիտի ասեի», հետո հիշեց. «Խորեն Աբրահամյանը տականք է, օգնություն են տղարկում, նա ծախում է։ Իմ երկիրն այս վիճակում, նա բողոքում-գնում է, հայ չի. համագումարի անունից ասեք, որ հայրենիքի դավաճան է, լավ ծախահարեք, որ իջնեմ բեմից»։ Իհարկե նմանօրինակ «հայրենասիրական» ելույթներ էլ չեղան, այնուամենայնիվ շատերը շտապեցին բարձրախոսի վրա վազելով (կամ տեղից) միությունը փրկելու իրենց առաջնությունը ներկայացնել. Ռաֆայել Քոչարյանը 6-ական ամսով աշխատող 3 նախագահի առաջարկով, Արմեն Մազմանյանը «կլանային դերաբաշխումից» խուսափելով կանոնադրության փոփոխմամբ (որովհետեւ «ինչ մնալու էլ լինի, արդյոք նստեց, զայրականությունը չի դիմանա» եւ «ովքեր հոգնել են էս տանտուրինկից, ստեղծենք ազգային դերասանություն»)։ Լեւոն Հախվերդյանն առաջարկեց նախագահ ընտրել ու ներկայացրեց թեկնածությունն Երվանդ Ղազանչյանին։ «Էս միությունը, որ գոյություն ունի, վաղուց իրեն սպառել է, մահացել ունե՞ մի կի փոփոխմամբ վերակենդանացում հնարավոր չէ։ Որեւէ մեկին դեմ չեմ, կառուցվածքը պիտի փոխվի։ Թե չէ վաղն էլ մի շատ պատվավոր մարդու նեք հանելու»։ Արմեն Էլբակյանի խոսքից հետո Սոս Սարգսյանը հիշեցրեց, որ կինոմիությունը նախկին կանոնադրությամբ լավ էլ աշխատում է, «չեն աշխատում նրանք, ովքեր չեն ուզում», եւ ներկայացրեց նախագահի թեկնածությամբ Երվանդ Ղազանչյան։ Հետո խոսեց, բատերագետ Լեւոն Մութաֆյանը «պիտի փոխենք մեկ այլ վարչակարգի կողմից պարտադրված զորացրուի կանոնակարգը, միությունը դառնա թատրոնական ընկերություն»։ Բառեր, բառեր... (Արդեն տեղեկացրել ենք նախորդ հրապարակման մեջ, որ համագումարը 8 ժամ տեւեց)։ Եւ պարզից էլ պարզ էր, երիտասարդներին հոգնեցրել է միությունը (նաեւ՝ իբրեւ բառ), ավելի պահպանողականներն ու տարեցները միության հարությունը պայմանավորում են նոր նախագահի անձով՝ ազնիվ է, լավ ծագում ունի, գործուն արվեստագետ է, բոլորին ծնոտ մեկնող, լավ բեմադրիչ, լավ դեկավար... Ո՞վ է։ Երվանդ Ղազանչյանը։ Հետո՞...

Թվում էր, թե այլընտրանքային ծրագրի հեղինակները չպիտի մոտենային քվեատուփին, նախապես հայտարարվածի նման ճեմասրահում ստեղծելին երկրորդ «միությունը»։ «Կլինեն մեծ աղմուկ ոչնչից. միությունը մեռել է, ոչինչ է, իսկ ոչինչից ի՞նչ է ծնվում», ասում է Արմեն Էլբակյանը համագումարի հաջորդ օրը այլընտրանքը բացատրելով։ «Մի- գուցե նոր նախագահը իր բնույթով կստեղծի լիարժեք համակարգ, որը մասնավորական օգնությունից բացի նաեւ ուրիշ բան է ասում, տեսնենք»։

ԱՆ․ Հ․

Երկար սպասված ցուցահանդես

Գորիսի արվեստասերները վաղուց էին սպասում նման հրավերի։ Թեքեյան մշակութային միության եւ գեղագիտական դաստիարակության հանրապետական կենտրոնի մասնաճյուղի նախաձեռնությամբ դեկտեմբերի 12-ին քաղաքի ժամանակից արվեստի թանգարանի ցուցասրահում հեռահու բացվել է Գուրգեն (Գոռոս) եւ Գեւորգ Պարոնյանների գեղանկարչական ցուցահանդեսը։ Հայր եւ որդի Պարոնյանները շուրջ մեկ տարի առաջ եղել են հայրենի բնաշխարհի գեղագիտները։ Գոռոսը հայ գեղանկարչության անդաստան է մտել տակավին 30 ական թթ. եւ արժանացել վաստակավոր նկարչի կոչման։ Դակասակ որ, Գեւորգ Պարոնյանը ապրել եւ ստեղծագործել է ծննդավայրում։ Նրա ջանքերով Գորիսում զարգացավ գեղանկարչական արվեստը, հիմնվեց կերպարվեստի դպրոց։ Նրանց կտավները բազմիցս ցուցադրվել են նաեւ Հայաստանի սահմաններից դուրս։ Գուրգեն եւ Գեւորգ Պարոնյանների գեղանկարչական ցուցահանդեսի բացմանը ներկա էին Գորիսի շրջխորհրդում ՀՀ կառավարության լիազոր ներկայացուցիչ Սեյրան Առաքելյանը, Գորիսի քաղխորհրդի նախագահ Սեյրան Դոլունցը, արվեստասերներ, նկարիչների հարազատները։ Ցուցահանդեսի կազմակերպմանը օժանդակել են «Ազնավուր Հայաստանին» կազմակերպության Գորիսի գրասենյակը։ Գունագեղ բնապատկերներից, նատյուրմորտներից, դիմանկարներից կազմված ցուցահանդեսը, որը բացվել է չջեռուցվող դահլիճում, անշուշտ, ջերմություն կպարգեւի այցելուներին։

Նախաձեռնողները ծրագրել են կազմակերպել տարբեր միջոցառումներ։ Ցուցահանդեսը նոր լիցք կհաղորդի Գորիսի մշակութային կյանքին։

ՍԵՐԳԵՅ ՏԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագիրը հայտարարում է մրցույթ լուսանկարիչների համար։

Պաստերների ընութագիրը. *պահանջվում է լուսանկարել մեկ յուղանկար՝ այդ նկարը գրքի կազմի վրա տպագրելու նպատակով։*

Մրցույթի պայմանները. *մրցույթի մասնակիցները պետք է այցելեն Հայաստանում ՄԱԿ-ի գրասենյակ, Զարգացման ծրագրերի բաժին, որտեղ գտնվում է յուղանկարը (հասցե՝ Կարլ Լիբկնեխտի փ. 14, 3-րդ հարկ)։ Յուղանկարը պետք է լուսանկարվի գունավոր թարծրորակ պլայդի վրա։ Նաեւ պետք է ներկայացվի 9-12,5 վրա գունավոր լուսանկար։ Դրանից հետո պատվիրատուն կանցկացնի ընտրություն սլայդերի եւ լուսանկարների միջեւ։ Լավագույն սլայդը ու լուսանկարը կօգտագործվեն տպագրման համար։ Ընտրված սլայդի ու լուսանկարի հեղինակը (հեղինակները) կվարձատրվեն 20 եւ 5 ԱՄՆ դոլլար համապատասխանաբար։ Չընտրված սլայդերի եւ լուսանկարների արժեքը չի փոխհատուցվի։*

Լուսանկարումը տեղի կունենա 1995 թ. դեկտեմբերի 19-ին, ժամը 11:00-ից մինչեւ 15:00-ը։ Պատրաստի սլայդերն ու լուսանկարները կընդունվեն ՄԱԿ-ի ԶԾ-ի գրասենյակում սույն թ. դեկտեմբերի 22-ին, մինչեւ ժամը 17:00-ը։ Ընտրության արդյունքները կհայտարարվեն սույն թ. դեկտեմբերի 26-ին։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **Մարզական**

ՄՐՑՈՒՅԹ

«Ոսկե գնդակի» թեկնածուները

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ֆուտբոլասերների եւ մեր թերթի մարզական ընթերցողների ուշադրության կենտրոնում է «Ֆրանս ֆուտբոլի» կողմից անցկացվող մրցույթը, որի շնորհիվ որոշվում է տարվա Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստը եւ որին ավանդաբար հանձնվում է «Ոսկե գնդակ» մրցանակը: «Ազգն» արդեն ծանոթացրել է թեկնածուների մի մասի հետ: Շարունակում ենք ներկայացնել մյուս թեկնածուներին: Եվրոպայում լավագույնը ճանաչվելու ռեալ հավակնորդներից են Յուրգեն Կլինսմանը, Յարի Լիտմանենը, Պաոլո Մալդինին, Միկայել Լաուդրուպը: Նախորդ տարվա «Ֆրանս ֆուտբոլի» մրցույթում Միլանի 27-ամյա պաշտպան Պաոլո Մալդինին զբաղեց 3-րդ տեղը, զիջելով միայն Խրիստո Ստոյչկովին եւ Ռոբերտո Բաջջոյին: Մալդինին այն բացառիկ ֆուտբոլիստներից է, որ միշտ պահպանում է իր բարձր խաղամակարդակը: Անցյալ տարվա դափնեկիրների թվում էր նաեւ աշխարհի ֆուտբոլային ամենաթանկ հարձակվողներից մեկը՝ Յուրգեն Կլինսմանը, որ զբաղեց 6-րդ տեղը: Ինչպես միշտ, այս տարի էլ Կլինսմանն աչքի ընկավ նախանձելի բարձր արդյունավետությամբ: Ֆինլանդիայի հավաքականի խաղացող Յարի Լիտմանենն առավելապես փայլատակեց Հոլանդիայի «Այախս» թիմի կազմում: Նա Չեմպիոնների լիգայի նախորդ մրցաշարում խփեց 6 գնդակ եւ զիջեց միայն գլխավոր ռմբարկուին՝ Ժորժ Վեային (7): Լիտմանենը «Այախսի» կազմում դարձավ Եվրոպայի ակումբային չեմպիոն: Նա հիմա էլ վերելքով է հանդես գալիս «Այախսի» կազմում: Անցյալ տարվա «Ֆրանս ֆուտբոլի» մրցույթում Լիտմանենը ճանաչվեց 8-րդը:

Վերը նշված ֆուտբոլիստներից մեր հանրապետության ֆուտբոլասերները հավանաբար ավելի լավ ճանաչում են Դանիայի հավաքականի եւ Մադրիդի «Ռեալի» հարձակվող Միկայել Լաուդրուպին: Եվրոպայի չեմպիոնի առաջատարը թե Երեւանում, եւ թե Կոպենհագենում գրավեց Հայաստանի հավաքականի դարպասը: Նա փայլուն անցկացրեց «Եվրոպա-96»-ի ընտրական փուլի խմբային մրցաշարը:

«Ֆրանս ֆուտբոլի» մինչեւ հիմա անցկացրած բոլոր մրցույթների «Ոսկե գնդակի» դափնեկիրները.

1956 Մեթյուզ («Բլեքպուլ»)
1957 Դի Ստեֆանո («Ռեալ» Մ.)
1958 Կոպա («Ռեալ» Մ.)
1959 Դի Ստեֆանո («Ռեալ» Մ.)
1960 Սուարես («Բարսելոնա»)
1961 Սիվորի («Յուվենտուս»)
1962 Մասոպուստ («Դուկլա»)
1963 Յաշին («Դինամո» Մոսկվա)
1964 Լոու («Մանչեսթեր Յու.»)
1965 Էյսեբիո («Բենֆիկա»)
1966 Բ. Չարլտոն («Մանչեսթեր Յու.»)
1967 Ալբերտ («Ֆերենցվարոշ»)
1968 Բեստ («Մանչեսթեր Յուն.»)
1969 Ռիվերա («Միլան»)
1970 Մյուլլեր («Բավարիա»)
1971 Կրոյֆֆ («Այախս»)
1972 Բեկենբաուեր («Բավարիա»)
1973 Կրոյֆֆ («Բարսելոնա»)
1974 Կրոյֆֆ («Բարսելոնա»)
1975 Բլոխին («Դինամո» Կիեւ)
1976 Բեկենբաուեր («Բավարիա»)
1977 Սիմոնսեն («Մ. Գլադբախ»)
1978 Քիգան («Համբուրգ»)
1979 Քիգան («Համբուրգ»)
1980 Ռումմենիգե («Բավարիա»)
1981 Ռումմենիգե («Բավարիա»)
1982 Ռոսսի («Յուվենտուս»)
1983 Պլատինի («Յուվենտուս»)
1984 Պլատինի («Յուվենտուս»)
1985 Պլատինի («Յուվենտուս»)
1986 Բելանով («Դինամո» Կիեւ)
1987 Գուլիտ («Միլան»)
1988 Վան Բաստեն («Միլան»)
1989 Վան Բաստեն («Միլան»)
1990 Մաթեուս («Ինտեր»)
1991 Պապեն («Մարսել»)
1992 Վան Բաստեն («Միլան»)
1993 Ռ. Բաջջո («Յուվենտուս»)
1994 Ստոյչկով («Բարսելոնա»)

ՅԱՐԻ ԼԻՏՄԱՆԵՆ (Ֆինլանդիա, «Այախս»), հարձակվող

Ծնվել է 1971-ի փետրվարի 20-ին: 1995-ի Հոլանդիայի չեմպիոն է: «Այախսի» կազմում դարձել է նաեւ 1995-ի Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարի հաղթող: Հաջողությամբ շարունակում է ելույթները Չեմպիոնների լիգայի ներկայիս խաղարկությունում: Ֆինլանդիայի հավաքականի անդամ է:

ՊԱՈԼՈ ՄԱԼԴԻՆԻ (Իտալիա, «Միլան»), պաշտպան

Ծնվել է 1961-ի հունիսի 26-ին: 1995-ի Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարի եզրափակչի մասնակից է: Հաջողությամբ շարունակում է ելույթները ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի ներկայիս խաղարկությունում: Իտալիայի հավաքականի անդամ է:

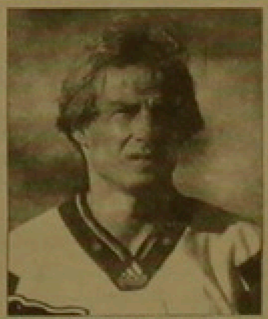

ՅՈՒՐԳԵՆ ԿԼԻՆՍՄԱՆ (Գերմանիա, «Բավարիա»), հարձակվող

Ծնվել է 1964-ի օգոստոսի 30-ին: 1994-95-ի Անգլիայի առաջնությունում «Տոտենհեմի» կազմում, խփել է 21 գնդակ: Հաջողությամբ շարունակում է ելույթները ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի ներկայիս խաղարկությունում: Գերմանիայի հավաքականի անդամ է: «Տոտենհեմից» «Բավարիա» տեղափոխվելու նրա տրանսֆերի արժեքը 2 մլն դոլլար է:

ՄԻԿԱՅԵԼ ԼԱՈՒԴՐՈՒՊ (Դանիա, «Ռեալ» Մադրիդ), հարձակվող

Ծնվել է 1964-ի հունիսի 15-ին: 1995-ի Իսպանիայի չեմպիոն է: Հաջողությամբ շարունակում է ելույթները Չեմպիոնների լիգայի ներկայիս խաղարկությունում: Դանիայի հավաքականի անդամ է:

ՖԻՖԱ-ն ոչ ասաց

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ, Վալանս, Ֆրանսիա

Վաղուց խոսակցություններ են գնում հեռուստատեսությունը օգտագործելու ֆուտբոլային մրցավարներին օգնելու համար: Այս խնդրի շուրջ վերջերս ՖԻՖԱ-ն Մոնտե Կառլոյի շքեղ հյուրանոցներից մեկում կազմակերպեց խորհրդակցություն: Փարիզի անունն էր «Սպորտը եւ հեռուստատեսությունը», իսկ նյութը «Հեռուստատեսությունը մրցավարների օգնության»:

Խորհրդակցությանը ներկա էին Ֆրանսիայի հավաքականի նախկին գլխավոր մարզիչ Միշել Հիդալգոն, որի գլխավորությամբ 1984 թ.-ին ֆրանսիացիները դարձան Եվրոպայի չեմպիոն, 1958 թ.-ին Շվեդիայում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնության գլխավոր ռմբարկու եւ աշխարհի մեկ առաջնության ամենաարդյունավետ խաղացող (13) Ժյուստ Ֆոնտենը, հանրահայտ մրցավարներ Միշել Վոտրոն, Ժոել Կինյուն, որը վարեց այս տարի Փարիզում տեղի ունեցած Հայ բարեգործական համաշխարհային խաղերի եզրափակիչը, ՖԻՖԱ-ի գլխավոր քարտուղար Յոզեֆ Բլատերը եւ ուրիշներ: Խորհրդակցության մասնակիցները եկան այն եզրակացության, որ հեռուստատեսության միջոցով անհնար է վարել ֆուտբոլային խաղը կամ հեշտացնել մրցավարի գործը: Հեռուստատեսությունը պետք է օգտագործվի միայն կարգապահական կոմիտեի կողմից, ուղեկցի եւ թե մարզադաշտում ինչ որ դեպք պատահի, ապա խաղից հետո դիտվի տեսագրությունը եւ որոշումներ կայացվեն, կամ պատժվեն մեղավորները: Մրցավար Ժոել Կինյուն վերջերս «Եվրոսպորտ» հեռուստաընկերության հետ փորձել էր ֆուտբոլային մի խաղ վարել: 16 հեռուստախցիկներ մրցավարի ձեռքի փոքրիկ հեռուստացույցով ցուցադրում էին խաղի ամենակարեւոր պահերը: Բայց այս փորձը հավանաբար չհամոզեց ՖԻՖԱ-ին, որը իր գլխավոր քարտուղարի միջոցով հայտարարեց. «Ամեն մեկը պետք է կատարի իր պարտականությունը, հեռուստատեսության անձնակազմին թող մնա, որ հեռուստատեսային հաղորդումներ տա, իսկ ֆուտբոլը ղեկավարեն ֆուտբոլային մասնագետները»: Վերջերս ամերիկյան ֆուտբոլում նույնպես փորձ տարվեց հեռուստատեսության օգնությամբ խաղ վարել, որն անհաջողության մատնվեց: Ֆուտբոլային մրցավարությունում ավանդական ձեւը մնում է անփոփոխ: Զարմանալի է, որ գիտության եւ տեխնիկայի մեծ առաջընթացը չի կարողանում մուտք գործել մարզադաշտ, թեթեւացնելու մրցավարների գործը եւ ուղղելու նրանց սխալները:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Ներդրումներ

Գերմանական մարզական ժամույի հաղորդման համաձայն, այս տարի այդ երկրի սպորտի ոլորտ է ներդրվել 2,5 միլիարդ մարկ: Ներդրման առաջատար ոլորտներն են ավտոսպորտը, ֆուտբոլը, թենիսը, մարմնամարզությունը, լեռնադահուկային սպորտը եւ մի շարք այլ մարզաձեւեր: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Նոր նախագահ

Սեղանի թենիսի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ, շվեդ Լոյլո Համարլունդը 63 տարեկանում վախճանվեց: Մինչեւ Մանչեսթերում 1997 թ. կայանալիք աշխարհի առաջնությունները նրա պաշտոնը պետք է վարի միջազգային ֆեդերացիայի փոխնախագահ, չինաստանցի Քսու Յունշենգը:

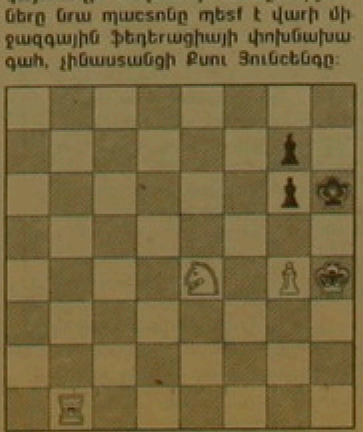

Մատ 3 քայլից

ԵՎՐՈՊԱ-96

Հոլանդիայի հավաքականը եզրափակչում

Անգլիայում գալիք տարի կայանալիք ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության վերջին ուղեգիրը բաժին հասավ Եվրոպայի նախկին չեմպիոն, աշխարհի կրկնակի փոխչեմպիոն Հոլանդիայի հավաքականին: Դեկտեմբերի 13-ին տեղի ունեցած լրացուցիչ խաղում Հոլանդիայի հավաքականը 2-0 հաշվով առավելության հասավ Իռլանդիայի հավաքականի նկատմամբ: Ինչպես հայտնի է, այդ երկու թիմերն աչխար համասի առաջնության ընտրական փուլում իրենց խմբերում գրավել են 2-րդ տեղը, սակայն մյուս խմբերում 2-րդ տեղ գրավածների համեմատ վատագույն ցուցանիշն են ունեցել եւ ստիպված են եղել լրացուցիչ խաղում վիճարկել վերջին ուղեգիրը:

Շումախերը եւ Նիեմանը՝ ամենասիրված մարզիկներ

Գերմանիայում կատարված «Մարզասերների համակրանք» հասարակական հարցման տվյալների արդյունքների համաձայն, երկրի ամենասիրված մարզիկներ ճանաչվեցին ավտոարշավորդ Շումախերը եւ չմշկորդուհի Նիեմանը:

Ամենասիրված մարզիկին որոշելն այնքան էլ դժվար չէր, քանի որ թենիսիստ Բորիս Բեկերը վերջերս չի ցուցադրում առաջատարին բնորոշ խաղ եւ աշխարհի չեմպիոն Միխայել Շումախերը փաստորեն մրցակցությունից դուրս էր, իսկ մարզուհու հարցում ակնկալվում էր, որ գերմանացիները նախապատվությունը կտան հանրահայտ թենիսիստուհի Շթեֆֆի Գրաֆին: Բայց մարզասերները նախընտրեցին Գ. Նիեմանին: Պետք է ենթադրել, որ այստեղ դեր խաղաց ոչ սպորտային հարկերի խնդիրներով Գրաֆի ընտանիքի հետ կապված սկանդալը, ինչն անընդունելի է օրինապաշտ գերմանացիների համար, անկախ այն բանից, թե Շթեֆֆին տեղյակ էր իր հոր՝ Պետեր Գրաֆի կողմից կատարված իրավախախտումներին, թե ոչ: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԼՈՒՐԵՐԻ ՀՈՍՔ

Կասպարովը հաղթեց համակարգչին

Աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը շահել է շախմատային էլեկտրոնային հաշվողական մեքենայի հետ կայացած մրցամարտը: Հաղթանակից հետո նա ասել է, որ իր «ներհայեցողությունը դեռեւս կարող է գերազանցություն ապահովել մեքենայի ծրագրավորված կատարելության նկատմամբ»: Կասպարովը հեշտությամբ շահել է 25 րոպե տեւած առաջին պարտիան, որից հետո ոչ-ոքի է ավարտել երկրորդը՝ մրցամարտի ընդհանուր հաշիվը դարձնելով 1,5:0,5՝ հօգուտ իրեն: Նրա ախոյան «Փենտում Փի Սի» համակարգիչը, որը այս տարվա հունիսին դարձել է շախմատային էլեկտրոնային հաշվողական մեքենաների չեմպիոն, կարող է մեկ վայրկյանի ընթացքում վերլուծել 172 հազար շախմատային դիրքեր եւ կատարել 203 միլիոն գործողություն: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Պետերբուրգը նախապատրաստվում է

Մոսկվայում հանդես գալով Կառավարության տանը Սանկտ Պետերբուրգի քաղաքապետ Անատոլի Սոբչակը հայտարարեց, որ 2004 թ. կայանալիք ամառային 28-րդ օլիմպիական խաղերը Սանկտ Պետերբուրգում անցկացնելու համար նախապատրաստական աշխատանքներն արդեն սկսված են: Նրա խոսքերով՝ արդեն սկսվել են ջրային մարզաձեւերի կենտրոնի, լողավազանի եւ հեծանվային սպորտի համալիրի շինարարությունները: «Բացի մարզական կառույցներից, ասաց նա, նախատեսվում է 2004 թ. համար կառուցել օդակայանի ավտոճանապարհ, ինչպես նաեւ արագընթաց երկաթգիծ Մոսկվայի եւ Սանկտ Պետերբուրգի միջեւ»: Ինչպես ընդգծեց Սոբչակը, Սանկտ Պետերբուրգում օլիմպիական խաղերի անցկացման առթիվ Ռուսաստանի կառավարության ընդունած որոշման համաձայն, այդ միջոցառման համար կպահանջվի մոտավորապես 3 միլիարդ դոլլար: Սանկտ Պետերբուրգի քաղաքապետը համոզված է, որ ծախսված գումարները կփոխհատուցվեն: Նրա կարծիքով, միայն հեռուստացուցադրման իրավունքների վաճառքից նախատեսվում է ստանալ շուրջ 1,5 միլիարդ դոլլար: ՍՆԱՐՔ

ՆԱԽԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆուտբոլիստները գոլֆի սիրահար

«Պարի Սեն-Ժերմենի» նախկին խաղացող Դավիդ Ջինոլան, որը հիմա հանդես է գալիս Անգլիայի «Նյուկասլ» թիմում եւ իր նոր խաղընկեր Լես Ֆերդինանդը ֆուտբոլային հանդիպումներից մեկի ժամանակ օգտվելով վայրկյան դադարից, խոսք են զրուցում էին գոլֆի մասին եւ վերլուծում նրա տեխնիկական խաղաձեւերը: Պատկերված նկարում գոլֆի սիրահար Դավիդ Ջինոլան, որը կարող էր հաջողությամբ իր բախտը փորձել նաեւ պրոֆեսիոնալ գոլֆում, ուշադրությամբ լսում է իր ընկերոջը: Նրանք նույնիսկ մոռացել են, որ ֆուտբոլային դաշտում են:

Իմանալով իր թիմի խաղացողների մեծ սերը գոլֆի նկատմամբ, «Նյուկասլի» գլխավոր մարզիչ, «Ֆրանս ֆուտբոլի» «Ոսկե գնդակի» նախկին դափնեկիր Քեվին Քիգանը նրանց մի քանի օրով մարզվելու տարավ գոլֆի խաղադաշտ: Ինչպես վկայում է նկարը, ֆուտբոլիստները կրկին ուզում են վերադառնալ գոլֆի խաղադաշտ:

OK ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԻՆՏԵՆՍԻՎ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Մի ծուլացեք այլեւս !!!

ENGLISH

Հենց հիմա զանգահարեք

26 85 92, 26 70 23

Մեկ-երկու ամիս եւ դուք.., կխոսեք OK

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Քլինթոնը Կոնգրեսին հորդորում է զիջակցել ԱՄՆ-ի դերը

Մ. Նահանգների Սենատի առաջնորդներն ի պատասխան Բոսնիա ամերիկյան զորքեր ուղարկելու որոշման աջակցելու նախագահ Քլինթոնի խնդրանքին փաստորեն վերջնագիր են ներկայացրել նրան: Երեքշաբթի երեկոյան Սենատում հանրապետական մեծամասնության առաջնորդ Բոբ Դոուլը Սպիտակ տնից փոխարենը հստակ երաշխիքներ է պահանջել, որ Վաշինգտոնը կզինի եւ կմարզի Բոսնիայի կառավարական բանակը: Սակայն նախագահն այդպիսի խոստում տալ չի ուզում, քանի որ Ռուսաստանից բացի, նույն ԱՄՆ-ի դաշնակիցներն են, մասնավորապես Անգլիան եւ Ֆրանսիան, կտրականապես դեմ հանդես գալիս այդ առաջարկին: Դեռեւս մի քանի ամիս առաջ, երբ նոր էր Բոսնիա ՆԱՏՕ-ի երկրների խաղաղարար զորքեր ուղարկելու հարցը քննարկվում եւ ամերիկացիները կարծիք էին հայտնել, թե այդ զորքերն անհրաժեշտ են, որպեսզի օգնեն եւ զինեն պատերազմներ կռող բոսնիական կառավարական բանակին, Անգլիան եւ Ֆրանսիան բողոքել էին խաղաղարար ուժերին այդպիսի կողմնակալ դեր վերապահելու դեմ: Սակայն ամերիկյան կոնգրեսականները համարելով, որ Սարաեւոյի կառավարությանը զենք տալը այդ կառավարությանը ամերիկյան օգնություն ցույց տալու ամենալավ ձեւն է, եւ երեք ու կես տարի, ինչ շարունակվում է պատերազմը, այդ են պահանջել: Մ. Նահանգների շատ քաղաքական գործիչներ համարում են, որ բարոյական իմաստով էլ այդպիսի որոշումն անհրաժեշտ է, քանի որ բոլոր կողմին է զենք տրվելու եւ ՄԱԿ-ի անդամ պետության ինքնապաշտպանության իրավունքն է ապահովվելու: Հիշեցնելով կոնգրեսականների այդ պահանջը, ադմինիստրացիան սկզբից ՄԱԿ-ի եւ իր դաշնակիցների բացասական վերաբերմունքն էր վկայակոչում: Հետո մոտ մեկ տարի առաջ խոստանալով վերացնել զինվորական էմբարգոն, Սպիտակ տունը մի քիչ մեղմել էր կոնգրեսականների վճռականությունը եւ դիմացել էր մինչեւ դեյտոնյան համաձայնագրերի նախաստորագրումը: Այժմ, երբ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդն անցնելու տեսակի էմբարգոներն, այդ թվում նաեւ զինվորական, վերացրել է, կոնգրեսականները համարում են, թե իրենց պահանջը կատարելու անհրաժեշտ պահն է եկել: Չէ որ նախագահ Քլինթոնը խոստացել է ռազմ մեկ տարի հետո ամերիկյան զորքերը հեռացնել Բոսնիայից: Ուրեմն, մահմեդական դաշնությունն այդ պահին պետք է պատրաստ լինի ինքնապաշտպանության, ասում են կոնգրեսականները: Սպիտակ տունն էլ դեմ չի եւ շատ բան է արել, որ ուժերը Բոսնիայում հավասարակշռվեն, սակայն հարաբերությունները դաշնակիցների հետ փչացնել չի ցանկանում: Բացի այդ, վախենում է, թե այդպիսի գործողությունները Բոսնիա մեկնող ամերիկյան զորքերի դեմ հակազ-

դեցություն կարող են առաջացնել: Ի՞նչ անել: Ամերիկյան փորձագետ Բեն Գուրեի կարծիքով, որպեսզի դաշնակիցների կշտամբանքին եւ բոսնիական սերբերի կանխակալության մեջ մեղադրանքին չարժանանա, ԱՄՆ-ի կառավարությունը մի ելք ունի միայն, դիմել ուրիշ երկրների օգնությանը եւ թույլ տալ, որ նրանք զինեն եւ մարզեն Բոսնիայի կառավարական բանակը: Տվյալներ կան, որ ԱՄՆ-ի ադմինիստրացիան հենց այդպես էլ անում է: Ի վերջո որոշ մահմեդական երկրներ չէին էլ թաքցնում, որ Բոսնիայի մահմեդականներին զինում են: Այդ զենքի եւ օգնության շնորհիվ է, որ մահմեդական զորքը կարողացավ ի վերջո ռազմական առավելության հասնել բոսնիական սերբերի նկատմամբ: Չէ որ սերբերը վերջում համարյա թե ոչ մի օգնություն արդեն չէին ստանում: Մահմեդական պետությունների օգնության փաստը ԱՄՆ-ի կառավարությունը օրեցօր անուղղակի կերպով ընդունել է: Ամերիկացիները պահանջել են, որպեսզի Բոսնիայի մահմեդական կառավարությունը Փարիզում դեյտոնյան համաձայնագրերի ստորագրումից 30 օր հետո իրենց երկրներ ուղարկի մոտ 2000 մահմեդական կամավորներին, որոնք այժմ Բոսնիայում են գտնվում: Ամերիկացիները համարում են, որ այդ անկառավարելի կամավորները Բոսնիա ժամանող իրենց զինվորականների համար վտանգ են ներկայացնում:

Չորեքշաբթի օրը ԱՄՆ-ի նախագահի Փարիզ թռչելուց առաջ Սենատը ձայների գերակշռող մեծամասնությամբ մերժեց Ներկայացուցչական պալատի կողմից արդեն ընդունված այն բանաձեւը, ըստ որի Բոսնիայում ամերիկյան զորքերի տեղաբաշխումը այն բանից հետո է միայն հնարավոր, երբ Կոնգրեսը համաձայնվի ֆինանսավորել այդ միջոցառումը: Սպասվում էր, որ Սենատում եւս 2 բանաձեւի քվեարկություն կլինի, սակայն երկար քննարկումներից հետո այդ բանաձեւերի քվեարկությունը, ըստ երեւույթին, կհետաձգվի: Այդ բանաձեւերից առաջինը ամերիկյան զորքերի Բոսնիա մեկնելուն հավանություն է տալիս պայմանով, որ Միացյալ Նահանգները գլխավորեն Բոսնիայի կառավարական բանակի վերազինումն ու ուսուցումը: Իսկ երկրորդը, քննադատելով նախագահ Քլինթոնի Բոսնիա զորքեր ուղարկելու որոշումը, այնտեղ մեկնող ամերիկյան զինվորների նկատմամբ բարոյական աջակցություն է արտահայտում: ԱՄՆ-ի նախագահը, չսպասելով վճռի քննվելուն, մեկ անգամ եւս ընդգծել է Միացյալ Նահանգների աշխարհում ունեցած առաջատար դերը: Նա ասել է. «Իմ կարծիքով մեր երկրի շնորհիվ է, որ Բոսնիայում պատերազմի եւ խաղաղության միջեւ ընտրություն է կատարվել: Ես այժմ հավատում եմ, որ Մ. Նահանգներից է միայն կախված կայուն խաղաղությունը, թե ոչ, քանի որ դաշնակիցների գործողությունները մեր համաձայն աշխատանքից են կախված: Ես հույս ունեմ, որ Կոնգրեսի անդամները կգիտակցեն այդ հիմնավոր ճշմարտությունը, կաջակցեն մեր զորքերին եւ Բոսնիայի ողջ խաղաղարար առաքելությանը»: Ներկայացուցչական պալատում, որն արդեն հավանություն է տվել Բոսնիա զորքեր ուղարկելուն, Սենատում նույնպես քվեարկությունների անցկացումից հետո նմանատիպ բանաձեւեր կքննարկվեն:

ԱՐՓԻՆԵ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀ

«Հայաստանը առայժմ պատրաստ չէ ՆԱՏՕ-ի հետ միավորյալ գործակցության»

NATO review ամսագրի (լույս է տեսնում ՆԱՏՕ-ի Տեղեկատվության եւ մամուլի բաժնի կողմից ամիսը երկու անգամ) վերջին համարում հրապարակվել է «Եվրոպայի անվտանգության կառուցվածքը» վերտառությամբ «Համագործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրին մասնակից երկրների մի աղյուսակ: Աղյուսակը բաժանված է երեք հիմնական խմբի. առաջին խմբի մեջ ընդգրկվել են ՆԱՏՕ-ի անդամ երկրները, ինչպես նաեւ չմիավորված Ավստրիան, Ֆինլանդիան, Շվեդիան, Իռլանդիան: Երկրորդ խումբն ընդգրկում է Արեւմտաեվրոպական միության միավորված գործընկերներին Ալբանիային, Բուլղարիային, Չեխիային, Էստոնիային, Լատվիային, Լիտվային, Մոլդովային, Լեհաստանին, Ռումինիային, Սլովակիային, Սլովենիային: Երրորդ խմբում ընդգրկված են Հայաստանը, Ադրբեջանը, Բելառուսը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Տաջիկստանը, Թուրքմենստանը, Ռուսաստանը, Ուկրաինան, Ուզբեկստանը:

ՆՏ. Ըստ ՆԱՏՕ-ի որոշ ներկայացուցիչների, երրորդ խմբում ընդգրկված երկրներում արդեն որոշակի քայլեր են ձեռնարկվել, որոնք հնարավորություն են ընձեռում մտնելու ՆԱՏՕ-ի կազմի մեջ. այսինքն՝ այդ երկրները պատրաստ են Հյուսիս-Ատլանտյան բլոկի հետ ավելի սերտ համագործակցության: Ինչ վերաբերում է երրորդ խմբի երկրներին, որ ընդգրկված են ԱՊՀ երկրները, ապա, ՆԱՏՕ-ի փորձագետների կարծիքով, դեռեւս կան մի շարք հարցեր, որոնք անհրաժեշտ է պարզել նրանց հետ:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Ալիեւը երախտագիտություն է հայտնում գերիներին ազատելու Իրանի ջանքերի համար

Իրանի ռադիոն հայտնում է, որ դեկտեմբերի 12-ին Բաքվում Իրանի փոխարտգործնախարար Վայեզին հանդիպեց նախագահ Հեյդար Ալիեւին: Երկխոսության թեման երկու երկրների փոխհարաբերություններն էին: Հանդիպումից հետո Ալիեւը հայտարարեց. «Իրանը մեր մեծ հարեւանն է եւ երկու երկրներն ունեն երկարածիգ սահմաններ, պատմական ու մշակութային ընդհանրություններ, որի հիման վրա Բաքուն աշխատում է ընդլայնել Իրանի հետ իր հարաբերությունները»: Նա իր երախտագիտությունը հայտնեց Ղարաբաղում գերիներին ազատ արձակելու Իրանի ջանքերի համար: Վայեզին ընդգծելով իրանա-ադրբեջանական հարաբերությունների զարգացմանը խոչընդոտող որոշ գործոնների առկայությունը, ասաց. «Այսուհետ անհրաժեշտ է ավելի շատ հոգ տանել Թեհրան-Բաքու հարաբերությունների համար»:

Բոմբեյի նոր անունը Մումբայ է

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հնդկաստանի կարեւորագույն քաղաքը համարվող Բոմբեյի անունը տեղական իշխանությունները որոշել են փոխել եւ վերանվանել Մումբայ: Քաղաքի պատմական անունը եղել է Մումբայ, սակայն մոտ 4 դար առաջ բրիտանացիները այն կոչել են Բոմբեյ:

Երկրաշարժ Թուրքիայի տարածքում

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԲ: Այսօր Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության հսկիչ կայաններն արձանագրեցին երկրաշարժ, որի էպիկենտրոնը գտնվում էր Իգդիր քաղաքից (Թուրքիա) 30 կմ հարավ-արեւելք: Ցնցումը տեղի է ունեցել Գրինվիչի ժամանակով 3-ն անց 28 րոպե 27 վայրկյանին: Արտանետված էներգիայի գործակիցը, ըստ Ռիխտերի սանդղակի, կազմում էր 2,8 մագնիտուդա, որը համապատասխանում էր 12 բալանոց սանդղակի 4 բալին:

FULBRIGHT SCHOLAR PROGRAM

Applications are now being accepted for the 1996/97 fulbright scholar program. Candidates must possess a doctoral degree (or equivalent professional training and experience) and English proficient sufficient to conduct research or to lecture in the United States.

Candidates will be considered in the following fields:

1. POLITICAL SCIENCE, INTERNATIONAL RELATIONS, AND LAW
2. AMERICAN STUDIES (HISTORY, LITERATURE, SOCIETY OR CULTURE OF THE UNITED STATES)

Application forms may be obtained from the USIS office at the U. S. Embassy, Marshal Baghramian 18 or the IREX office, room #38e at the American University of Armenia, Marshal Baghramian 40. For further information or to submit applications, please contact the USIS office at 52-46-61, or IREX on 27-45-32.

Application deadline is January 31, 1996.

Այսօր Բրյուսելում կստորագրվի Հայաստանի գյուղատնտեսությանն օժանդակող պայմանագիր

Գյուղացիական փոխօգնության բանկը, որի հիմնադրման ձեռնարկումների մասին դեռ փետրվարին գրել է «Ազգը», պետք է իր աշխատանքներն սկսեր այս տարվա սեպտեմբեր ամսից: Բանկի հիմնադիր կապիտալը պետք է ձեւավորվեր ի հաշիվ Եվրահանձնաժողովի եւ ՀՀ կառավարության կողմից տրվող հատկացումների, ինչպես նաեւ գյուղացիական տնտեսությունների եւ անհատ գյուղացիների կողմից դրամական մուծումների: Սակայն ՀՀ վարչապետի սեպտեմբերի 20-ին ստորագրած որոշման մեջ դեռեւս հստակեցված չէր, թե հայկական կողմը ինչ միջոցներ է տրամադրելու: Միայն էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների նախարարություններին հանձնարարված էր միջոցներ հայթայթել: Ուստի, մինչեւ օրս բանկը գրանցված չէ: Չնայած դրան, օգոստոսի 26-ին կայացել է գյուղացիական փոխօգնության բանկի հիմնադիր ժողովը, ուր ընտրվել է վարչություն, վարչության նախագահ եւ վարչության խորհրդի նախագահ: Դեկտեմբերի 1-ին Հայաստանում էին գտնվում Եվրախորհրդարանի եվրոպական հանձնաժողովի պատվիրակության անդամները, որոնք ՀՀ կառավարության հետ երկօրյա բանակցությունների ընթացքում քննարկեցին նաեւ Եվրամիության հատկացրած 111 հազար տոննա հացահատիկի վաճառքից ստացված գումարների տնօրինման հարցը: Եկամուտն, ամենայն հավանականությամբ, կկազմի 16-17 մլն դոլլար, որից 2 մլն-ը նախատեսված է հատկացնել գյուղացիական փոխօգնության բանկին: Այս օրերին Բրյուսելում է գտնվում ՀՀ Եվրամիության եւ միջազգային տնտեսական կազմակերպությունների գծով նախարար Գագիկ Շահբազյանը: Նախատեսվում է այսօր ստորագրել համաձայնագիր այն ծրագրերի շուրջ, որոնք պետք է ֆինանսավորվեն հացահատիկի վաճառքից ստացված եկամուտների հաշվին: Բանկի ցանցը տարածված է հանրապետության 12 շրջաններում: Գործում է երեք գրասենյակ Գյումրիում, Արտաշատում, Էջմիածնում: Կենտրոնական բանկը լինելու է մայրաքաղաքում: Այժմ բանկն ունի 2300 անդամ 59 գյուղերից, որոնք մուծել են տարեկան 1600 դրամ կազմող անդամավճարը: Դա խորհրդանշական գումար է հիմնադիր կապիտալի կազմում, սակայն անդամավճարով մասնակցությամբ նրանք ստեղծել են կազմակերպությունը: Բանկը դեռ չի հաստատվել, բայց արդեն համբավ ունի: Ուստի գյուղացիների կողմից առաջարկ է եղել չսպասել կառավարության հատկացումներին եւ յուրաքանչյուրի կողմից 40-50 դոլլար ներդնելով արագ ստեղծել 100 հազար դոլլարի կանոնադրական կապիտալը: Սակայն ծրագրի ղեկավար պարոն Դոբենը որոշեց, որ մեծ ներդրումների դեպքում մեծ պահանջներ են ներկայացվում: Մինչդեռ գյուղացիներից պահանջվում է անդամավճար, ոչ թե բաժնեմաս: Ծրագրի խորհրդատու Լեւոն Մինասյանի (Ֆրանսիա) հայտարարությամբ «մեր քաղաքականությունն է դանդաղ, բայց հաստատուն առաջ ընթանալ, այլ ոչ թե արագության մեջ սխալվել»:

TACIS-ի ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում շարունակվելու են մինչեւ 98 թ.: Դրանից հետո փոխօգնության բանկը կգործի որպես ինքնուրույն միավոր: Հիմա արդեն բանկն ունի 17-18 տեղացի աշխատակիցներ եւ ընդամենը 4 եվրոպական փորձագետ: Եվրամիությունը հացահատիկային օգնությունից զատ դրամական այլ հատկացումներ բանկին չի տրամադրի: Գումարները կբավարարեն մինչեւ 97 թ. վերջը, երբ գրանցված կապիտալը ամենայն հավանականությամբ, կդառնա նվազագույնը 350 հազար դոլլար: Կարծում ենք, որ գյուղացիական բանկը կկատարի նվազագույն տոկոսներով վարկ տրամադրելու իր խնդիրը:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 2007 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 14. 12. 1995 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@